

KULTUR. "Änglar finns dom?" är temat för den utställning som **Olle Törnqvist** öppnar på Galleri Fåktargubben på torsdag. Bland trådsulpturerna finns "Serafens dans". Nyan har träffat skulptören.

SIDAN 8

SKARVEN-SOPPAN

Landskapets egen ändring kan ha påverkat dödvikten

NYHETER. Orsaken till att Skarvens nuvarande tekniska data inte överensstämmer med de i kontraktet kan bero på att det gjordes ändringar i ritningarna efter det att kontraktet med varvet var undertecknat. En stor ändring som sannolikt påverkade fartygets vikt var att bildäcket fick ett tak.

– Ursprungligen hade färjan ett öppet däck. Landskapsregeringen ville ha ett slutet

däck och vi gjorde om ritningarna. Det kan ha påverkat dödvikten, säger **Jyrki Lehtonen**, vd för företaget ILS i Åbo som har ritat Skarven.

– Det stämmer att vi gjorde ändringar i ritningarna, säger **Göran Holmberg** på landskapet som har lett projektet från början tills han nyligen avsattes i väntan på resultaten av en grundlig teknisk utredning ombord.

Också Holmberg tror att ändringarna har påverkat dödvikten.

– Men jag framhåller att det inte spelar någon roll. Vi har fortfarande 225 tons lastkapacitet och det är det som är det viktigaste, säger han.

I går skrev landskapsregeringen på ett kontrakt med Viking Line som i och med det nu börjar den tekniska granskningen av ms Skarven.

SIDORNA 4-5

Enhälligt ja till Lissabon

NYHETER. Ja till Lissabonfördraget. Det blir det troligen när lagtinget röstar om fördraget den 25 november. Lagutskottet lämnade i går sitt betänkande till lagtinget.

Utskottet förordar enhälligt ett ja men understryker samtidigt att landskapsregeringen måste fortsätta arbeta för en åländsk parlamentsplats, både på nationell och gemenskapsnivå.

Statsminister **Matti Vanhanen** lovar i en skrivelse att regeringen ska fortsätta arbeta för en åländsk plats men har inga planer på att ge Åland en av rikets stolar.

SIDAN 5

Övertidspengar dröjde ett halvår

NYHETER. Hälsovårdare på Kumlinge och Brändö har fått vänta upp emot sju månader för att få sin övertidsersättning utbetald, sammanlagt cirka 11.000 euro.

Orsaken till dröjsmålet var ett nytt system för att registrera arbetstid.

– Det fanns okunskap om hur systemet fungerade men nu är alla löner utbetalda, säger klinikchef **Birgitta Hermans**.

Både inom Ålands hälso- och sjukvård och Tehys fackavdelning ska man under hösten utreda olika missförhållandena kring hälsovårdarnas arbetssituation.

SIDAN 3

Åtal mot kulturredaktör

NYHETER. Tidningen Ålands kulturredaktör och ledarskribent **Benita Mattsson-Eklund** kommer att åtalas för personregisterförseelse och ärekränkning, även hennes man åtalas för ärekränkning. Bakgrunden är konflikten som maken hade på arbetsplatsen och som Mattsson-Eklund agerade i.

SIDAN 3

Hårt straff för innebandybråket

SPORT. Det blev ett hårt straff för den innebandyspelare i Liffarna som attackerade en motspelare i ett derby i åländska serien i början av november. Avstängning i elva seriematcher och avstängning i övriga matcher fram till april 2010, lyder domen.

SIDAN 15

Storsatsning mot sexslaveri

NYHETER. Det största projektet hittills i Ålands fredsinstituts historia drar nu igång, med högt ställda mål om att bekämpa sexslaveri och med en totalbudget på över 600.000 euro. Tillsammans med kvinnocentret Marta i Lettland ska institutet starta tjej- och killgruppsverksamhet på Åland och i Lettland och samtidigt, för första gången någonsin, ska gedigen forskning bedrivas kring metoden.

SIDAN 6

Två segrare. Johan Carlsson gjorde målet som röstades fram till årets snyggaste. Petra Andersson vann utlottningen bland dem som röstade och får ett VIP-paket till en IFK-match nästa säsong.

Foto: JONAS EDSVIK

Det första målet – en prisad kanonträff

SPORT. Under sina sju år i IFK har **Johan Carlsson** aldrig lyckats göra mål förrän i den där matchen mot TPS i slutet av augusti.

Och vilket mål det var sen. På 30 meters

avstånd tar han skott och bollen seglar in i mål.

– Jag ska vara ärlig. Hade jag suttit på läktaren och sett någon skjuta från så många meter och gjort mål så hade jag nog också

tyckt att det var snyggt, säger han.

Och snyggt var det många som tyckte att det var. Drygt 80 procent av de röster som kom in till Åland 24:s "Årets mål"-tävling var på Johans Carlsson kanonträff.

SIDAN 14

kultur **9**

Kent Danielsson var en av de författare som diskuterade på temat kärlek i Brändö i helgen.

folk **13**

Mercedes Winquist bjuder in till stadens nya chokolaterie.

folk **20**

"Jag tycker inte alls det är särskilt mysigt med regn och rusk."

DAGENS ÅLÄNNING CAMILLA KARLSTRÖM

åland 24 ikväll

Rakt på med nuvarande och förre trafikministern, **Veronicas Thörnroos** och **Runar Karlsson**, om Skarven. Färjan-Glenn dejtar tjej nummer 2.

TILLFÄLLET

– ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET-NÄR DU ÄR LEDIG!

Vardagar 10-19. **Lördag Söndag 11-16**

tel. 17 570 fax 17 581 Lövuuddsvägen, Möckelö (vid flygfältsrondellen)

Titte Törnroth-Sarkkinen

Epost: titte.tornroth@nyan.ax
Telefon: 528 452

husdjur

”Hittills har jag testat tekniken på ett tiotal hästar här på kliniken och resultaten har varit över förväntan.

**VETERINÄREN OCH FORSKAREN
KARIN ROETHLISBERGER-HOLM**

SLU testar ny teknik som upptäcker hälta hos häst

Vid Sveriges lantbruksuniversitetets (SLU) djursjukhus pågår ett forskningsprojekt kring hälta hos hästar. Just nu testat ett nytt tekniskt hjälpmedel som utvecklats i USA.

– Med hjälp av Lameness locator kan vi få större säkerhet när det gäller att bekräfta i vilket eller vilka ben problemet sitter hos den halta hästen, säger Karin Roethlisberger-Holm, klinikveterinär och forskare vid universitetet.

I ett pressmeddelande berättas att tekniken inte ger diagnos på hälta, men den lokaliserar hälta till ett visst ben på hästen och visar hur stor avvikelser är.

I först hand fungerar den på hästar som är halta på bara ett ben, men den kan också upptäcka en fram- och en bakbenshälta samtidigt.

Komplement

Att lokalisera en hälta kräver i många fall lång erfarenhet hos den undersökande veterinären. Det mänskliga ögat samt hörseln är viktiga instrument för att upptäcka avvikelser som ibland kan vara ytterst subtila. Förhoppningen med den nya tekniken som nu testas är att den ska bli ett viktigt komplement som minskar risken för mänsklig felbedömning.

–Hittills har jag testat tek-

niken på ett tiotal hästar här på kliniken och resultaten har varit över förväntan. Jag tror framför allt att Lameness locator kan bli värdefull när det gäller att utvärdera resultatet av en behandling, berättar Karin Roethlisberger-Holm i pressmeddelandet.

Ej i bruk än

I nuläget går det inte att beställa en undersökning med Lameness locator på djursjukhusets hästklinik. Tekniken behöver testas mer innan den blir tillgänglig.

SLU-forskarna är bland annat tveksamma till om den fungerar även på hästar med hälta på flera ben, till exempel på bägge frambenen.

Tester på K1

Tester av tekniken har pågått vid hästkliniken vid sedan hösten 2008. Forskarna har dessutom testat tekniken på tio hästar på K1, kungliga livgardet till häst, i Stockholm. Hos dessa hästar framkallades hälta genom att en skruv fästes mot sulan i hoven och gav effekten ”sten i sko”.

–Vi gjorde sammanlagt 400 registreringar på de här tio hästarna. Det utgör ett fantastiskt bra och gediget material som vi nu bearbetar. Det är mycket värdefullt att få tillgång till K1:s hästar då de lever och tränas på ett mycket homogent sätt vilket behövs för att kunna göra bra

Mätinstrument på huvudet. Lameness locator har under tolv år utvecklats av Kevin Keegan, en amerikansk veterinär som är expert på biomekanik. Mätningen görs via små mätinstrument som fästes på hästens huvud, på kotan på höger framben samt uppe på bäckenet.

Foto: SLU

studier, berättar veterinär **Lars Roepstorff**, en av forskarna inom projektet i pressmeddelandet.

Olika underlag

Lars Roepstorff är även engagerad i de SLU-projekt som studerar ryttarens interaktion med hästen samt hur olika underlag påverkar hästens rörelser och hållbarhet.

–För mig ligger fokus i första

hand på att utveckla objektiva verktyg som kan mäta avvikelser i hästens rörelser inom forskningen. Självklart kan dessa tekniker användas kliniskt på hästkliniker och större träningsanläggningar, men jag ser också en mängd andra områden där de kan bli värdefulla, skriver han.

Kräver kunskap

Samtidigt som Lars Roep-

storff vurmar för användandet av ny teknik vill han även lyfta påpeka att varje instrument kräver kunskap hos den som ska tolka bilderna.

Studierna vid SLU ska utvärderas efter nyår.

Fakta/Lameness locator

■ Lameness locator har under tolv år utvecklats av **Kevin Keegan**, en amerikansk veterinär som är expert på biomekanik.

■ Hela tekniken bygger på att apparaturen mäter asymmetri, det vill säga avvikelser, i hästens rörelser. Framför allt mäter tekniken hur hästen rör sitt huvud och kors. Det är bland annat dessa kroppsdelar som får avvikande rörelser vid en hälta.

■ Mätningen görs via små lätta mätinstrument som fästes på hästens huvud, på kotan på höger framben samt uppe på bäckenet. När hästen rör sig minst 25 steg sänds signaler trådlöst från varje mätapparat till en bärbar dator.

■ Ett dataprogram presenterar hur hästen rör sina ben och kropp och var det finns en avvikelse i rörelsemönstret. Tekniken kan användas såväl vid rörelse rakt fram som på volt. Hästen får vara maximalt 40 meter från datorn för att rörelserna ska registreras. Det går även bra att använda tekniken utomhus.

Källa: Sveriges lantbruksuniversitet

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

**VAR MED
FRÅN BÖRJAN!**

Luck- öppning på Åland24

**Under december:
Dragning av
dagens vinst
bland alla
Nyankorts-
innehavare**

**Om du inte
redan är
prenumerant,
passa på nu!**

Ring: 23 444

Faxa: 23 450

Mejla: prenumeration@nyan.ax

Posta: fyll i kupongen och lägg i närmaste postlåda.

Nyan resten av 2009
Nyan de 3 första
månaderna 2010
Nyankortet

**+ eNyan
= 49 €**

Erbjudandet gäller en fortlöpande prenumeration och bara nya prenumeranter.
Porto tillkommer på prenumerationer utanför Åland. Fastlandet 1€/mån, Sverige 2€/mån

Javisst!

☐ Jag vill prenumerera på Nya Åland fram till 31.3.2010 för endast **49,-**. Dessutom får jag Nyan resten av år 2009, Nyankortet och eNyan **utan** kostnad (normalpris 73€)

Namn: _____
Adress: _____
Postadress: _____
Telefon: _____ GSM: _____
E-post: _____

Nya Åland
Svarsförsändelse
Avtal 22100/41
22103 Mariehamn

Nya Åland
bjuder på
portot

Flera svar om svin-influensan

Kan svininfluensa smitta via snusprillor och när ges behandling med Tamiflu?

Bland annat på dessa frågor från Nyans läsare svarar klinikchef Birgitta Hermans på i dag.

Frågorna om den nya influensan A(H1N1), svininfluensan, fortsätter att komma in till Nya Ålands redaktion.

Om jag har får svininfluensavirus på händerna, bakar en prilla snus och sedan stoppar den innanför läppen. Blir jag smittad då?

–Det kan smitta så om man precis fått virus på händerna, till exempel efter att tagit i ett nersmittat handtag. Därför är det viktigt att tvätta händerna ofta.

Läkaren Björn Krantz sade i Nya Åland: "Det behöver bli rejält kallare innan influensan slår till på allvar". Varför är det så?

–Viruset flyger längre vid kallt, torrt väder och man vistas mera inomhus vilket leder till högre koncentration av viruspartiklar.

Mitt barnbarn är allergiskt och kommer kanske inte att kunna ta vaccinet fast hon är i riskgruppen. Om man får influensasymptom, blir man behandlad med Tamiflu då? Får man i så fall hjälp med det? Jag har hört att det måste tas med en gång, stämmer det?

–Tamiflubehandling ges till riskpatienter. Medicinering bör påbörjas inom 48 timmar efter insjuknandet.

Om det värsta skulle hända och en svininfluensasjuk på Åland behöver respirator, vart förs vi då för vård?

–Troligen till Åbo.

Skicka in din fråga

Ta chansen att få svar på din fråga gällande svininfluensan. Skicka in din fråga till Nya Åland, så sammanställer vi dem och ger vidare till ÅHS.

Efterhand som svar och frågor kommer publiceras de i Nya Åland och senare även på ÅHS-hemsida www.ahs.ax.

Vi tar gärna emot din fråga via e-post redaktion@nyan.ax eller via sms 04573234444, det går även att faxa till 23 449 eller ringa till 528 442.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax

Saltvik sänker inkomstskatten

■**SALTVIK.** Kommunfullmäktige har beslutat att sänka inkomstskattesatsen från 16, 50 till 16, 25 procent. Förslaget, som kom från **Bert Häggblom**, understöddes av **Runar Karlsson**.

Gunilla Blomroos understödde kommunstyrelsens förslag att behålla inkomstskattesatsen för år 2010 på 16,5.

Eftersom två understödda förslag fanns genomförde kommunfullmäktige en omröstning genom namnupprop. **Bert Häggbloms** förslag fick åtta röster och kommunstyrelsens förslag fick sju röster.

Fastighetsskatterna står oförändrade. (tl)

Hälsovårdares övertid betalades inte på ett halvår

Hälsovårdarna i skärgården har ofta mycket inestående övertid. I år bidrog ett nytt tidsregistreringssystem till att några av dem fick vänta ett halvår på sina övertidspengar.

–Vi har tillsatt en arbetsgrupp som ska reda ut den här komplicerade frågan, säger Jörgen Erlund på Tehys fackavdelning.

Det är främst hälsovårdarna i Kumlinge och Brändö som har fått vänta på sina övertidspengar. Den totala summan för mer- och övertidsersättningar som inte betalades ut på över sex månader uppgick till cirka 11.000 euro.

Det nya systemet för att registrera arbetstid har funnits i ungefär ett år och har orsakat en del problem. På centralsjukhuset i Mariehamn använder sig personalen av en tidsklocka, vilket är ett enklare system. I skärgården ska personalen för hand skriva ner sin arbetstid och distriktsköterskan ska sedan registrera den i datorn.

Av olika anledningar, som klinikchef **Birgitta Hermans** inte vill gå närmare in på, har det nya systemet inte fungerat som det ska.

–Det fanns okunskap om det nya systemet och man visste inte hur det fungerade. Det tog ett halvår att reda ut problemen, säger **Birgitta Hermans**.

Knepig arbetssituation

All lön är nu utbetald men **Birgitta Hermans** menar att hälsovårdarnas arbetssituation fortfarande behöver utredas. I dagsläget har Kumlinge och Brändö två hälsovårdare vardera. I Kumlinge har man jour till klockan tio på kvällen

HÄLSOVÅRD

Hälsovården i Brändö kommun är en del av Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) som sorterar under Ålands landskapsstyrelse. Till skillnad från finska fastlandet är inte kommunen huvudman för hälsovården dvs primärvården.

Hälsovården, som kallas Rådgivningen, finns rent fysiskt i Brändö by och i samma byggnad som åldringsvården dvs i Solkulla. Ordinarie hälsovårdare i kommunen är Stina Sjöman.

BRÄNDÖ HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSMOTTAGNING I ÅHS REGI

Sköter "allt och alla" från "vaggan till graven" i fråga om hälso- och sjukvård.

■ lätt tillgänglighet
■ smidighet

Fick vänta. Hälsovårdarna på Brändö och Kumlinge fick vänta på sina övertidsersättningar i över sex månader.

och i Brändö har hälsovårdarna jour dygnet runt.

–Det är svårt att få det att rulla på utan övertid. Men att ha tre anställda i en kommun med bara några hundra invånare är inte heller rimligt, då har de ingenting att göra på dagarna i stället, säger **Birgitta Hermans**.

Den 11 december ska **Hermans** ha ett möte tillsammans med södra och norra Ålands distriktsköterskor för att se över vilka idéer och förslag till förändring som finns. Att den

stora mängden övertid sliter på hälsovårdarna kan hon redan slå fast, dessutom är det ekonomiskt ohållbart.

–Och nu skär man kanske ner ytterligare i skärgårdsberedskapen nästa år, så något måste vi göra. Men vad vet vi inte ännu, säger **Hermans**.

Hälsovårdarna på Kumlinge och Brändö vill inte kommentera sin situation i det här skedet.

Oklar vilotid

På Tehys fackavdelning har

man tillsatt en arbetsgrupp som ska titta på skärgårdshälsovårdarnas arbetssituation. Bland annat behöver gränsen mellan ordinarie arbetstid och beredskapstid förtydligas.

–I dag finns vissa oklarheter om när de egentligen har vilotid, säger **Jörgen Erlund** på Tehy. Jag har även förstått att de gärna skulle vilja ha mer personal.

Man måste även se över de brister som verkar finnas i arbetstidsbokföringen.

Klinikchef **Birgitta Hermans** vet inte hur man ska minska på skärgårdshälsovårdarnas övertidsarbete.

–Men den här frågan är inte alldeles enkel och det är lite för tidigt att säga något mer, säger **Erlund**.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Kulturredaktör med man åtalas för ärekränkning

Tidningen Ålands kulturredaktör och ledarskribent Benita Mattsson-Eklund kommer att åtalas för personregisterförseelse och ärekränkning.

Också hennes man åtalas för ärekränkning.

Bakgrunden är en räkka händelser som inträffade i slutet av 2007.

Det började med att landskapets förvaltningschef **Arne Selander** skrev två insändare som publicerades i tidningen Åland.

I insändarna undrade förvaltningschefen om inte **Benita Mattsson-Eklund** var jävig när hon på ledarplats i tidningen kritiskt granskade museibyrån där hennes man var anställd. **Benita Mattsson-Eklund** kontrade med att be lantrådet **Viveka Eriksson** granska **Selanders** behandling av hennes make. Hennes tolkning var att **Se-**

lander hade använt hennes ledare för att komma åt maken.

"Inte god pressetik"

Den 13 december berättade **Nyan** att **Benita Mattsson-Eklund** suttit med på ett möte som föregick den skriftliga anmärkning som **Mattsson-Eklunds** make fick av sin chef i samma veva. I vanliga fall brukar en facklig representant delta.

Dävarande utbildningschef **Yvonne Eliasson** sa till **Nya Åland** att hon inte tyckte att det var förenligt med god pressetik att i offentligheten skriva om ett område där ens man är involverad, där en familjemedlem kan påverka vad som skrivs och där de personliga kopplingarna inte anmäls för läsarna.

Tidningen Ålands chefredaktör **Niklas Lampi** deklarerade att han hade fortsatt fullt förtroende för **Benita Matts-**

son-Eklund och att det var fritt fram för henne att också skriva ledare om museibyrån.

Spred tidningsfoton

I februari 2008 kom saken i ett annat läge när den händelse inträffade som polisanmäldes och som åtal nu har väckts om.

Benita Mattsson-Eklund skickade då ett eller flera foton ur tidningen Ålands arkiv till sin make – foton som han använde i syfte att trakassera en anställd på museibyrån. På grund av detta startades en ny internutredning mot honom.

På tidningen Åland startade en intern utredning om **Benita Mattsson-Eklunds** agerande. Chefredaktören slog fast att tidningens bilder inte får användas i privat, och särskilt inte i negativt syfte. Han medgav att hans förtroende för kulturredaktören var rubbat och att hon inte i fortsättningen fick skriva om musei-

Rättssak. Det som började som åsiktsutbyte i tidningen Åland slutar i tingsrätten. Arkivfoto: **FREDRIK TÖRNROOS**

byrån "eftersom det tydligen finns en privat koppling".

Många vittnen

I samma nummer av **Nyan** intervjuades **Rino Rotevatn**, ordförande för svenska journalistförbundets yrkesetiska nämnd, som ansåg att tidningen Åland riskerade en allvarlig förlust av förtroende. Han ansåg att kulturredaktören möjligen gjort sig skyldig till lagbrott.

Yvonne Eliasson fick i upp-

drag att reda ut bildspridningen. Hon konstaterade att många vittnen har sett de tre fotografier som **Benita Mattsson-Eklund** mejlat till sin make och som han sedan visat upp på arbetsplatsen.

För ett drygt år sedan konstaterade landskapsregeringen att förvaltningschefen inte hade begått något fel.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

ms Skarven ritades om då kontraktet var undertecknat

Ändringarna har sannolikt påverkat vikten

Första versionen. Konstnären Håkan Sjöström målade det här julkortet till Åboföretaget ISL som har ritat Skarven. Här har färjan fortfarande öppet bildäck i för och akter.

Nuvarande version. Efter att kontraktet med varvet i Litauen var undertecknat bestämdes det att Skarven skulle få ett slutet bildäck, ett beslut som sannolikt har påverkat fartygets vikt. Foto: ERKKI SANTAMALA

Då kontraktet med varvet undertecknades hade ms Skarven enligt ritningarna ett öppet bildäck.

–Landskapsregeringen ville ha ett slutet däck och vi gjorde omritningarna. Det kan ha påverkat dödvikten, säger direktören för Åbo-företaget som har ritat Skarven.

–Efter att kontraktet med varvet var klart gjorde vi på begäran av landskapsregeringen ändringar i Skarvens ritningar.

Det säger Jyrki Lehtonen,

vd för företaget ILS i Åbo som har ritat ms Skarven.

–Färjan hade ursprungligen ett öppet bildäck. Landskapsregeringen ändrade sig och ville ha ett slutet däck i stället och vi gjorde omritningarna, säger Lehtonen och tillägger att ILS också gjorde andra mindre ändringar.

Inte problem

–Men ändringarna borde inte förorsaka några större problem. Av det som har framkommit i massmedia kan jag inte tänka mig något

i den grundläggande planeringen som kunde skapa problem.

Hur skulle du förklara att 350 dödvikton har blivit 299?

–Det är klart att ändringen av däck kan ha påverkat dödvikten. Men jag hävdar ändå att det inte är något stort problem, säger Lehtonen.

På tjänstemannanivå

–Jag kan inte minnas att jag har tagit ett beslut om ändringar i ritningarna, säger Runar Karlsson (C) som

var den minster som hade trafikfrågorna på sitt bord då ändringarna gjordes.

–Jag minns att jag godkände tilläggskostnader men kommer inte ihåg något annat. Beslutet kan mycket väl ha fattats på tjänstemannanivå, det har

Ändrade ritningar.

Göran Holmberg betonar att det inte är Skarvens vikt utan hennes lastkapacitet som är det viktiga.

de fullmakter att göra, säger Karlsson.

Lastkapaciteten viktigast

–Det stämmer att vi gjorde ändringar i ritningarna, säger Göran Holmberg som har lett projektet Skarven från början tills förra veckan då landskapsregeringen avsatte honom i väntan på att det görs en grundlig teknisk utredning.

Kan det ha påverkat dödvikten så att det inte stämmer med ursprungskontraktet?

–Visst har det det. Men jag framhåller att det inte spelar någon roll. Vi har fortfarande 225 tons lastkapacitet och det är det som är det viktigaste, säger Göran Holmberg.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

ASCE ritade till Skarven

■ Mariehamnsföretaget ASCE har anlitats av Åbo-företaget ILS då Skarven ritades. ASCE har bland annat gjort vissa beräkningar som man har baserat sig på då fartyget byggdes. Det är samma ASCE som förra veckan anlitas av landskapsregeringen för att undersöka Skarvens tekniska data.

Är det rätt, trafikminister Veronica Thörnroos, att ge utredningsuppgiften till någon som är part i målet? Borde man inte ha valt en oberoende utomstående instans?

–Ja, jag tycker att det är rätt att anlita ASCE. Företag i den här branschen styrs av ett system som leder till att de tapar sina rättigheter om de gör felaktiga beräkningar. Vi bedömde det därför som säkert.

Kände ni till att ASCE varit med och konstruerat Skarven?

–Ja, det gjorde vi. Men det är inte så många företag att välja mellan i den här branschen. (TTS)

Varvets trovärdighet kollades extra noga

Western Shipyard i Litauen, som har byggt ms Skarven, är ett anlitat varv med god renommé.

–Trafikavdelningen undersökte naturligtvis varvet innan vi gjorde beställningen och dessutom kollade jag själv också upp det, säger Runar Karlsson (C) som var trafikminister då kontraktet undertecknades.

Det surrar av spekulationer kring Skarven i dessa dagar. Många vill helst se varvet i Litauen som boven och undrar om man i ett före detta östblocksland överhuvudtaget kan bygga båtar. Man anklagar landskapet för att snåla med pengarna i stället för att anlita ett tryggt finländskt varv.

Nya Åland har kontakt Runar Karlsson för att ta reda på hur turerna gick då Wes-

tern Shipyard fick kontraktet. Det var Karlsson som då satt på ministerposten.

Tre seriösa

–Vi lyder under EUs regler vilket betyder att vi måste göra en upphandling i en officiell EU-tidning, vi får helt enkelt inte anlita vilket varv som helst, säger Karlsson.

–Av de anbud som kom in bedömde vi att tre var seriösa, Western Shipyard var ett av dem och också det billigaste.

Runar Karlsson berättar att trafikavdelningen undersökte varvet noggrant innan man bestämde sig.

Privat utredning

–Dessutom gjorde jag, utan att berätta åt någon, för säkerhets skull också en privat liten utredning och ringde upp några personer som är insatta i den här branschen.

Svaret var genomgående att rederiet är seriöst.

Nya Åland göra samma sak. På varvets hemsida (www.wsy.lt) kan man se vilka kunder Western Shipyard har haft genom åren. En återkommande storbeställare är norska Fiskerstrand Verft AS.

Hög kvalitet

Vi ringer upp direktören, Rolf Fiskerstrand.

–Vi har under de senaste tio åren byggt mellan 15 och 20 färjor på Western Shipyard. Allt som har levererats har varit av hög kvalitet, det är ett väldigt bra varv, säger han.

–Jag känner inte till felen på Skarven men jag har svårt att tro att det är varvets fel.

Levererats halvfärdiga

Det har också pratats mycket om att Skarven är det för-

Gjorde efterforskningar. Lagtingsman Runar Karlsson var trafikminister då Skarven beställdes. Han kollade själv upp varvet i Klaipeda och kom fram till att det var seripöst.

Foto: JONAS EDSVIK

sta fartyg som har byggts i sin helhet i Klaipeda. Det är en sanning med modifikation.

Fartyg som har beställts från Western Shipyard har visserligen levererats halvfärdiga. Ibland har varvet bara tillverkat ett skrov men också nästan klara byggen där till exempel elektronik, målning eller inredning har slutförts på annan plats.

Är märkligt

Att omedelbart peka ut var-

vet som boven i dramat kan med andra ord vara att dra förhastade slutsatser.

Vad tror du att har gått snett, Runar Karlsson?

–Jag vet inte och jag förstår ingenting. Allt är märkligt. Vi har haft duktigt folk på plats och jag fick aldrig några signaler om att det skulle vara andra problem än med tidsplanen.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Anade inte oråd. Trafikavdelningens chef Niklas Karlman hade före ASCEs utredning inte fått några som helst signaler från kontrollanterna om att tekniken inte skulle vara i sin ordning ombord på ms Skarven.

Klart med Skarven-syn

Viking Line fick granskningsuppdraget

I går blev det formellt klart att Viking Lines tekniska experter nu skall granska ms Skarven in i minsta lilla fog.

–Vi vill veta om det här är det fartyg som vi har beställt och om det kan sättas i trafik, säger lantrådet Viveka Eriksson (LIB).

I går på eftermiddagen var det meningen att det skulle hållas en formell mottagning för inbjudna ombord på ms Skarven. Den ställdes in och i stället kallade landskapet till presskonferens.

–I dag har vi undertecknat en offert från Viking Line om en teknisk undersökning av ms Skarven, sade lantrådet Viveka Eriksson på presskonferensen.

Två rederier

–Den första utredningen av ASCE baserar sig på ritningar och skriftliga data, nu vill vi att man går igenom själva båten. Vi vill ha svar på ett par frågor. Vi vill veta om det här är det fartyg som vi har beställt och, om det inte är det, vilka fel det har och om det ändå kan sättas i trafik.

–Vi har varit i kontakt med två rederier i den här frågan och valde alltså Viking Line, sade trafikminister Veronica Thörnroos (C).

Teknisk kompetens

Vad utredningen kostar landskapet är ännu inte offentligt med motiveringen att offerten baserar sig på timarvoden och den slutliga summan därför är öppen. Medan utredningen pågår minimeras besättningen ombord till de nödvändigaste.

–Kontaktperson under utredningen är Alfågeln befälhavare Lars Berthén, han har utsetts för uppdraget på grund av sin stora tekniska kompetens, sade Eriksson.

Är bortkopplad

Innan Viking Lines utredning är klar vill landskapet inte spekulera i fortsättningen och inte heller i vad som eventuellt har gått fel och vem som

Vill ha svar. Förvaltningschef Arne Selander, trafikavdelningens chef Niklas Karlman, lantrådet Viveka Eriksson och trafikminister Veronica Thörnroos deltog i gårdagens presskonferens om Skarven där det nya var att man nu formellt knutit Viking Line till den tekniska utredningen.

bär skulden till det. Klart är dock att tekniske inspektören Göran Holmberg fortsättningsvis är bortkopplad från Skarven och i stället arbetar med andra uppgifter.

–Men det kan visa sig att allt är i sin ordning, sade Viveka Eriksson i går.

Flera kontrollanter

Trafikavdelningens chef Niklas Karlman konstaterade på presskonferensen i går att han har höga tankar om kompetensen hos de som har övervakat bygget.

Har Holmberg eller någon annan vid något skede nämnt att det skulle finnas problem?

–Det är bara förseningen som har nämnts, jag har inte fått några signaler om att det skulle finnas andra problem, sade Karlman.

Finns protokoll

–Den 4 november hade vi ett avstämningsmöte där frågan om det finns några problem lyftes upp på bordet. Svaret vi fick var att det inte finns några större problem, bara mindre åtgärder som skulle kosta under ett tusen euro, sade Veronica Thörnroos.

Thörnroos betonar att alla nyckelpersoner kring Skarven deltog i avstämningsmötet och att det protokollfördes.

Efter cirka en vecka beräk-

nas Viking Lines arbete vara klart och först då får vi alltså svar på om det finns eller inte finns några problem ombord.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax
Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Mottagning på Skarven inställd

■”På grund av konflikten med m/s Skarven ställs den planerade mottagningen idag, måndag den 16 november, in.”

Det meddelade landskapsregeringen igår på sin hemsida.

I går kväll, klockan 17-19, skulle det ha hållits mottagning med inbjudna gäster ombord på nya skärgårdsfärjan Skarven vid landskapets hamn i Möckelö. (ab)

Nätdebatten stoppad

■Möjligheten att kommentera artiklarna kring Skarven-soppan på Nya Ålands hemsida stoppades igår på eftermiddagen.

Det hade förekommit vissa grova inlägg som föranledde detta beslut.

Lagutskottet: ja till Lissabonfördraget

Lagutskottet föreslår att lagtinget ska ge sitt bifall till Lissabonfördraget. Vid omröstningen i slutet av november kommer en majoritet av lagtingsledamöterna troligen att rösta ja.

Är samtliga 30 lagtingsledamöter på plats vid omröstningen den 25 november krävs det 20 ja-röster för ett godkännande.

Hittills är det endast Obunden samling och Ålands framtid som aviserat ett nej, vilket gjordes i samband med självstyrelsepolitiska nämndens betänkande där **Gun-Mari Lindholm** (Ob) och **Anders Eriksson** (ÅF) reserverade sig mot beslutet. De två partierna sitter dock endast på fem mandat–vilket talar för att Åland kommer att godkänna fördraget innan det träder i kraft den 1 december.

Övervaka inflytandet

Lagutskottet konstaterar i sitt betänkande att Lissabonfördraget i sig inte medför några påtagliga förändringar för Åland i och med att ytterst få nya behörighetsområden överförs från landskapet till EU.

Men utskottet understryker också att det är mycket angeläget att ”noga följa utvecklingen av landskapets inflytande på EU-ärenden för att säkerställa att de intentioner som kommer till uttryck i självstyrelselagen och regeringens principdokument efterlevs i praktiken.”

Krav på egen plats

Sju hemställningsklämmor finns

Enigt utskott. Lagtinget kommer troligen att följa lagutskottets linje och godkänna Lissabonfördraget. Omröstning blir det den 25 november.

Foto: ERKKI SANTAMALA

bifogade, man begär bland annat att landskapsregeringen både på nationell och europeisk nivå ska fortsätta ställa krav på en åländsk plats i EU-parlamentet samt säkerställa att Lissabonfördraget inte påverkar eller försvagar Ålands status som demilitariserat område.

Utskottet vill också att land-

skapsregeringen utreder om det behövs en ändring av självstyrelselagen så att det klart framgår att presidenten i samband med godkännande av EU-fördrag alltid ska ange om särskilt bifall krävs för Ålands del.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Åland får inte en av Finlands platser

Statsrådet har inga planer på att dela in landet i sådana valkretsar som kunde ge Åland en egen representant i EU-parlamentet. Det skriver statsminister Matti Vanhanen i ett utlåtande till lagutskottet.

Utskottet har i sitt arbete hört bland andra utrikesminister **Alexander Stubb**, Ålandsminister **Astrid Thors** och tidigare presidenten i högsta domstolen **Leif Sevón**. Statsminister Matti Vanhanen har gett ett skriftligt utlåtande.

Från Ålands sida har länge rests krav på en egen plats i EU-parlamentet. År 2006 tog Ålands lagting initiativ till en ändring av vallagen. Man föreslog att landskapet skulle bilda en egen valkrets i valet till EU-parlamentet.

Men riksdagens grundlagsutskott ansåg att förslaget inte går ihop med kravet på proportionellt valsätt och principen om lika rösträtt. ”Enligt dåvarande siffror skulle Ålands representation vara 1 ledamot per 27.000 invånare mot 1 ledamot per 408.000 på andra håll i riket”, skriver Vanhanen.

Inte på nationell nivå

I skrivelsen redogör han istället

Statsministern. Matti Vanhanen skriver att Finland på EU-nivå jobbat för en åländsk parlamentsplats.

Foto: HENRIK JANSSON

för hur Finland på EU-nivå jobbat för en åländsk parlamentsplats. Frågan lyftes bland annat upp vid Europeiska rådets möte i juni 2007. ”Finland strävade också efter att påverka Europaparlamentet när det beredde ett betänkande om parlamentets platsfördelning för att Finland skulle få ytterligare en plats.”

Statsministern påpekar att det maximala antalet platser i parlamentet fastställs i Lissa-

bionfördraget. Vanhanen skriver att regeringen kommer att fortsätta hävda Ålands internationella särställning i kommande förhandlingar på gemenskapsnivå. Däremot kommer representationen inte behandlas på nationell nivå–som Åland önskat–av hans skrivelse att döma.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Trafikkonsulent tillsattes internt

■Landskapets nya trafiksäkerhetskonsulent heter **Lotta Marshall**.

Efter att ha annonserat ut tjänsten två gånger i år beslöt regeringen att tillsätta den internt.

Marshall var tidigare webbsamordnare på landskapsregeringens kansliavdelning. (pd)

Fredsinstitutet i storprojekt mot sexslaveri

Tjejgruppsmetoden på export till Lettland – EU satsar 655.000 euro

Genom nystartade tjej- och killgrupper på Åland och i Lettland, i kombination med kontinuerlig forskning, drar Ålands fredsinstitut i gång sitt största projekt hittills. Och målen är högt ställda, att utmana stereotyperna som leder till könsrelaterat våld och sexslaveri.

– Någon kanske undrar vad det här har med fred att göra, men vi väljer att vidga begreppet och motsats till fred är ju våld. Så att bekämpa våld är en naturlig del av fredsarbetet, säger **Susann Simolin**, som är informationsansvarig på fredsinstitutet.

Det är ett väldigt omfattande projekt som nu drar igång och det kommer att pågå till och med december 2011.

Handplockad ledare

Bland de nyanställda för projektperioden finns projektledaren **Denis Nazarenko**, som handplockats för sin kompetens inom området.

Förutom att prata flytande ryska, vilket är ett stort plus vid arbete på plats i Lettland, har han omfattande kunskap och utbildning inom psykologi, socialvetenskap och media.

Nazarenko, som utbildad sig i Finland bor nu i Helsingfors, men kommer att flytta till Åland under projektperioden.

– Förutom mina ryskakunskaper tror jag det är en fördel att jag är man, det visar konkret att det här är frågor som är precis lika viktiga för män, säger han.

Finns på Åland

Ann-Louise Idman har anställts som ekonomiansvarig, på 70 procents tjänst, för projektet.

– Jag ser fram emot att kunna dela med mig av info till övriga åländska organisationer som är intresserade av att driva ett interreg-projekt. Det här kommer åländska samhället till nytta, säger hon.

Landskapsregeringsledamot **Roger Eriksson** (Lib) är en av de åländska representanterna inom Central Baltic-programmet. Han berättar att det från första stund stod klart att detta projekt var viktigt. I sitt ordinarie jobb som landskapsåklagare

Projektanställda på institutet. Denis Nazarenko har handplockats som projektledare och Ann-Louise Idman ska fungera som ekonomiansvarig under projektperioden. Foto: JONAS EDSVIK

Nöjd med projekt. ”Vi är jätteglada över att få komma i gång nu. Vi har lagt ner ett digert arbete på ansökan. Det är första gången ett projekt av det här slaget godkänns av Central Baltic.” säger Susann Simolin vid fredsinstitutet.

på Åland märker han ofta hur attityder kommer fram i våldsbrott och könsrelaterat våld.

– Tyvärr är det ett problem som växer. Det gäller att nå ut till ungdomar tidigt, i den ålder då attityder grundläggs, säger han.

40 nya grupper

Målet med projektet är att ”utmana könsstereotypa uppfattningar för att på så vis bekämpa könsrelaterat våld och sexslaveri.”

Det målet tänker man nå genom att utbilda uppemot 40 nya tjej- och killgruppsledare som ska leda grupper i både Lettland och på Åland. Utbildningen kommer att påbörjas under våren 2010 och grupperna startas nästa höst.

– Det är FN som lyft fram betydelsen av attityder och könsnormer, och hur viktigt det är att jobba med, säger **Justina Donalaite**, som även kommer att fungera som projektassistent under de kommande åren.

Gällande sexhandel, trafficking, lyfts Åland fram som ett så kallat transitland, alltså en plats där sexhandelsoffer passerar på sin resa mot andra länder.

– Vi har inga exakta uppgifter om antalet traffickingoffer som passerar Åland, men ny internationell statistik visar att den ekonomiska krisen i Baltikum gör att sexhandeln siktar in sig på de nordiska länderna, i stället för England och Irland, säger Justina Donalaite.

Forskar samtidigt

Och Susann Simolin betonar att projektet även, vid sidan av målet att minska sexslaveri, har som mål att öka jämställdheten i samhället och visa på stereotypa uppfattningar när det gäller ”hur en kille ska vara, och hur en tjej ska vara”.

– Sedan är det upp till ungdomarna själva att bestämma vilka ämnen som de vill ta upp, säger Justina Donalaite.

Hel nytt med det här projektet är även upplägget med kontinuerlig forskning, samtidigt som grupperna bildas och träffas.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Fakta/Projektet

Projektet ”Utmana könsroller för att motverka sexslaveri”
■ Projektet pågår oktober 2009-december 2011.
■ Total budget 655.871 euro.
■ Ålands fredsinstituts del är 336.184 euro.
■ Eu-programmet Central Baltic Interreg IVA står för 80 procent av budgeten. Fredsinstitutet har ansökt om den nationella delen, 25 procent, av landskapsregeringen. Delen motsvarar cirka 84.000 euro.
■ I projektet samarbetar fredsinstitutet med Resurscentret

för kvinnor, Marta, i Lettland. Stödparter är bland andra Folkhälsan på Åland, som jobbat mycket med tjejgrupper, men det finns även partners i Sverige och Estland.

■ Under projektet kommer 40 tjej- och killgruppsledare att utbildas. Målet är att få med 125 ungdomar i tonåren, både i Lettland och på Åland, i grupperna.
■ Gruppverksamhet av det här slaget har ej tidigare använts i Lettland. Killgruppsverksamhet är inte heller särskilt vanligt på Åland, eller i andra länder.

■ Under tiden kommer forskning att bedrivas för att ta reda på gruppverksamhetens effekter, bland annat gällande ungdomarnas syn på sig själva, sin roll i samhället samt jämställdhet.

■ Inom projektet ska även bedrivas kampanjer, nätverkande och informationsarbete.

■ Projektet innebär nyanställningar för Ålands fredsinstitut. Bland annat anställs en ny projektledare, en ekonomiansvarig och en utbildare på konsultbasis. (ab)

som arrangerades i samband med höstmötet, vann Vänö Vänner. Ålands enda deltagare Hammarlands ungdomsförening slutade på en sjätte och sista plats i finalen. (mt)

Kom ihåg

■ **De utvecklingsstördas Vål på Åland:** Kom ihåg att anmäla dig till föreningens julfest fredag 27.11. Sista anmälningsdag är 18.11 till Susan på tel 527 371.

■ **Eckerö pensionärsförening:** Höstmöte onsdag 25.11 kl 13.00 i Ekergården. Lotteri och kaffeservering.

■ **Folkdansarna på Åland:** Ingen övning tisdag 17.11. I stället avslutar vi terminen med att gå ut tillsammans tisdag 24.11. Vi träffas kl 18.00 på Park. Anmäl er till Arja eller Berit. Kom och ha en trevlig kväll tillsammans.

■ **Hammarlands FBKs damer:** Auktion på Catharinagården tisdag 24.11 kl 19.00. Gåvor mottages med tacksamhet.

■ **Hälsofrämjandet på Åland:** Idé- och filmkväll i Ålands Museum tisdag 17.11 kl 18.00. Kom gärna med idéer inför nästa år, sen vi tittar på en film och dricker örtte.

■ **Krigsveteranerna på Åland:** Höstmöte fredag 20.11 kl 14.00 i Margaretagården. Stadgeenliga ärenden. Veteransystrarna håller möte kl 13.30 angående sektionens upphörande på samma plats. Kaffeservering.

■ **Lumparlands marthaförening:** Månadsmöte i Martharummet tisdag 17.11 kl 19.00.

■ **Mariehamns pensionärsförening:** Höstmöte onsdag 18.11 kl 14.00 i Röda korsgården. Stadgeenliga ärenden. Annika Signell om diabetes, elever från ÅMI, allsång, lotteri, kaffeservering.

■ **Mellersta Finströms marthaförening:** Möte tisdag 17.11 kl 19.00 på Marthastugan/Breidablick. Du som inte vet prova och kom med.

■ **Rädda barnen:** Vi arrangerar en kvällsföreläsning 18.11 kl 18.30 i Ålands hotell- och restaurangskola för föräldrar och alla intresserade om vad barn och unga gör på nätet. Föreläsare är Niclas Ottosson från Rädda barnen i Sverige och fältarna. Anmäl er gärna per e-post barnens internet@raddabarnen.ax eller tel. 19844. Läs mer på www.raddabarnen.ax/barnensinternet.

■ **Rädda Barnen:** Sista insamlingsstillfället till Lettland torsdag 19.11 kl 18-20 vid Röde Orms

OBS! Det händer

TISDAG 17.11
BABYCAFÉ

■ **Lemland Valborg kl 10.00-12.00.** En mysig sång- och pratstund för dej som är hemma med din bebis.

BINGO

■ **Ankaret Johannebovägen 7, kl 18.00.** Bingoafton.

INSAMLING

■ **Storagatan 10 (ingång från gården) kl 18.00-20.00.** Hoppets Stjärna samlar in julkpaket för behövande i Lettland och Litauen. Inga kläder eller batteridrivna leksaker.

MUSIK

■ **Vårdö Strömsgården kl 13.30.** Christer Liewendahl spelar och sjunger för pensionärerna.

SENIORCAFÉ

■ **Saltvik Boogården kl 13.30-15.00.** Sylvia Karlsson visar och berättar om sitt handarbete.

ONSDAG 18.11
BOKCIRKEL

garage. Insamling till Lettland har fått ett mottagande som varit helt otrolig. Vi kan bara ta emot en begränsad mängd varor pga att uppbevaringsmöjligheterna är mycket begränsade. Till Lettland tar vi på torsdag bara emot paket som är packade till särskilda familjer samt julklappar. Andra varor som hämtas in kan komma att föras till ett annat baltiskt land beroende på hur vi får transporterarna ordnade. Vill någon bidra ekonomiskt till vår extra sändning tar vi tacksamt emot bidrag till Rädda Barnens konto 660100-1024355. Märk bidraget ”transport”. Vid frågor kontakta RB:s kansli tel. 23 788.

■ **Visans Vänner:** Viscafé torsdag 19.11 kl 19.00 i Alandia, musiksalen. (Lilla entrén, nedre plan.) Underhåller gör Bitte Bamberg-Thalén och Peter Hellsten, Christina, Jalle och Hanski. Kaffeservering.

■ **Västra Jomala marthaförening:** Möte 19.11 kl 19 på Gottby branddepå. Välkomna!

■ **ÅBSKs aktivitetssektion:** Information om Hundutställning på ÅKD:s kansli tisdag 24.11 kl 19.00. Allt som berör en hundutställning.

■ **Ålands guider:** Fotografering för hemsidan samt mingel på Info, torsdag 19.11 kl 19.00-20.00. Alla välkomna. Styrelsen.

■ **Ålands hälsoalternativ:** Föreläsning tisdag 24.11 kl 19.00 på Ålands Hotell- och restaurangskola. Gisela Linde inspirerar oss på temat: Gör julen hållbar! För mer info se www.aha.ax

■ **Ålands hörsselförening:** Föreningens hörselrådgivare har mottagning onsdag 18.11 kl 18.30-19.30 i hörsselföreningens kontor i Ålands handikappförbunds lokaler, Handicampen. OBS! Boka tid i förväg på tel. 527 360.

■ **Ålands hörsselförening:** Tinnitusgrupperna startar på torsdag 19.11. Alla som har anmält sig har fått brev hem med tiderna, men här en liten påminnelse: Grupp 1 ”Förmiddagsgruppen” börjar kl. 10, grupp 2 ”Eftermiddagsgruppen” kl. 13 och grupp 3 ”Kvällsgruppen” kl. 18. Plats: Ålands handikappförbunds lokaler, Handicampen, Skarpansvägen 30 i Mariehamn.

■ **Ålands synskadade:** Bingoafton tisdag 17.11 kl 18.00 på Ankaret, Johannebovägen 7.

■ **Lemland Pellas kl 10.00-12.30.** Bokcirkel med Ulla-Lena Lundbergs böcker.

FÖRELÄSNING
■ **Ålands hotell- och restaurangskola kl 18.30-21.00.** ”Digital turist för en dag”. En föreläsning om vad barn och unga gör på nätet. Föreläsare Niclas Ottosson från Rädda Barnen i Sverige och fältarna.

■ **Storagatan 10 (ingång från gården) kl 18.00-20.00.** Hoppets Stjärna samlar in julkpaket för behövande i Lettland och Litauen. Inga kläder eller batteridrivna leksaker. Sista tillfället!

INSAMLING
■ **Storagatan 10 (ingång från gården) kl 18.00-20.00.** Hoppets Stjärna samlar in julkpaket för behövande i Lettland och Litauen. Inga kläder eller batteridrivna leksaker. Sista tillfället!

INSAMLING
■ **Storagatan 10 (ingång från gården) kl 18.00-20.00.** Hoppets Stjärna samlar in julkpaket för behövande i Lettland och Litauen. Inga kläder eller batteridrivna leksaker. Sista tillfället!

NÖJE
■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Tony.
■ **Parks bar kl 22.00.** Rasmus Eriksson.

ORDEN I NORDEN
■ **Alandica foajén kl 19.30.** Författare Claes Andersson. Litterär värd: Katarina Gæddnäs.

SPELA
BINGO
med lyckotavla

På Paf Casino
på Torggatan 14
alla **TORSDAGAR** kl. 19

- 5 raders BINGO
- Lyckotavla, vinster 34€ – 336 €
- Kvällens poängplockare: 3 kg kaffe och 1,5 kg kaffe

Nina Smeds
Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

familjen

Dagens namn

ENAR, ENAR

Dop

Bror Erik Viking Erlands-son döptes söndagen den 18 oktober i Nykarleby. Han är son till Karin Petersdotter och Fredrik Ragnar Erlandsson i Mariehamn. Dopet förrättades av kaplan Mats Edman.

Ville Kristian Erik Andersson döptes i Hammarlands kyrka lördagen den 14 november. Han är son till Josefin Cleve Andersson och Kristian Andersson i Hammarland Mörby. Dopet förrättades av tf kyrkoherde Gunnevi Styrström.

Vi firar

Nicolas Lindberg i Mariehamn fyller 5 år idag den 17 november. Han gratuleras av hela släkten.

Oliwer Franz Simon Öhberg döptes i Geta kyrka lördagen den 14 november. Han är son till Lina Elise Therese och Jonas Simon Öhberg i Geta. Dopet förrättades av kyrkoherde Jon Lindeman.

Kimelie Linnea Karlsson döptes i Geta kyrka den 14 november. Hon är dotter till Malin Linnéa Bergman och Ken Alexander Karlsson i Geta. Dopet förrättades av kyrkoherde Jon Lindeman.

1-15 år

Lovisa Dahlén i Mariehamn fyller 8 år idag den 17 november. Hon gratuleras av farmor och farfar.

Döda

MÅNS MATTSSON

Jordbrukaren och fiskaren **Måns Mattsson** i Ämnäs, född den 26 november 1931, somnade lugnt in i hemmet lördagen den 14 november efter en lång tids sjukdom.

Måns skötte jordbruket på hemgården tillsammans med brodern, till dennes död 1998, då sonen **Pär** tog över jordbruket i nära samarbete med Måns.

Ett av Måns största intressen var fiske vars fångstredskap han ständigt utvecklade och förbättrade. Med hjälp av dessa ryssjor kunde fångsterna öka till en av Ålands större leverantörer av fjällfisk, främst abborre. Han intresserade sig också mycket för skogsbruk och otaliga är de vandringar han gjort i skogen för att se hur den växte och hålla den i gott skick. Ännu för några år sedan orkade han hålla igång motorsågen.

Måns var lite av en ”uppfinnar-Jocke”. Om verktygen inte passade till det han för tillfället behövde dem till så modifierade han dem. För det mesta blev det lyckade resultat men det hamnade nog en del på skrothögen. Bland annat placerade han vattenslang i jorden och el-

dade under vattengrytan för att på våren få tidig potatis. Det var ett lyckat experiment!

Sport var ett stort intresse och Måns följde flitigt med skid- och friidrottstävlingar. I unga år utövade han diverse idrotter, främst diskus och spjut. Han lyfte också tyngder och tränade enligt Arne Tammer-metoden. Han var även en duktig roddare och deltog i några distriktstävlingar.

På senare år blev Måns intresserad av kräftodling. Han skötte odlingen så länge han orkade och visade där också prov på sin uppfinningsrikedom. Ett av utfallen var hans egna kräftburar, som han själv kallade ”de fullkomliga”.

Otaliga är de anekdoter och egna sånger som Måns underhöll släkt och goda vänner med. En inspirerande och innovativ personlighet har lämnat det jordiska.

Närmast sörjande är hustrun **Margareta**, barnen **Ann**, **Åsa** och **Pär** med familjer i vilka ingår sju barnbarn samt övrig släkt och goda vänner.

De anhöriga

Nygifta

Den 14 november vigdes Ann-Christin Elisabeth Mannström och Jan-Erik Pitzén från Lumparland. Vigseln skedde i Sankt Andreas kyrka i Lumparland och vigseln förrättades av kyrkoherde Benny Andersson. Det gemensamma släktnamnet blir Pitzén.

Foto: ALANDIA

Gratulerar 40 år

MARIA OHLSSON

Namn: Maria Ohlsson
Född: den 22 november 1969 i Saltvik.
Bor: i Finström Godby.
Yrke: elevassistent.
Intressen: familjen och resor.
Familj: sambo **Tobias Melander**, barnen **Emilia** 9, **Isak** 7 och **Kevin** 5.
Födelsedagen: firar med öppet hus lördagen den 21 november klockan 13-17.

Gratulerar 50 år

GERD LÖNNSTRÖM

Namn: Gerd Karin Lönnström, född Olin.
Född: den 22 november 1959 i Kyrkslätt.
Bor: i Vårdö Vargata.
Yrke: för tillfället ambulanssjukvårdare.
Intressen: natur, fotografering och hunden Malte.
Familj: man **Bengt**, barnen **Daniela** med sambo **Henrik** samt **Sebastian** och **Andreas**. Till familjen hör också hunden Malte.
Födelsedagen: firas med inbjudna gäster.

Den bästa farsdagspresenten man kan tänka sig! Den 8 november föddes Nova. Hon vägde då 3.880 gram och var 52 centimeter lång. Bröderna heter Sam 5,5 år och Neo 2 år. Föräldrar är Mikaela och Johan Eklund. Familjen bor i Lemland Vessingsboda.

Foto: PRIVAT

Ny på Åland

Måndagen den 2 november klockan 08.10 föddes Edward på Kärnslukhuset i Skövde. Han vägde då 3.925 gram och var 51 centimeter. På bilden sitter han i famnen på storasyster Emmy, 4 år. Föräldrar är Annette Höglund, med rötterna på Åland, och Pierre Dönnés. Familjen bor i Hjo i Sverige. Foto: PRIVAT

ÅBF

Ålands bildningsförbund r.f. har under hösten beviljat foto-föreningen Obscura 160 euro i bidrag för arr. Av Fotofestival. Ålands scoutdistrikt har erhållit 140 euro för kursen ”kåren som förening” och 160 euro för genomförandet av Spejardagar 14-15.11. Folkhälsan på Åland har erhållit 1.080 euro för årets simlärarutbildning. Rädda Barnen på Åland har beviljats 180 euro för digitalturism för en dag. Bidragen utbetalas mot godkänd redovisning. Mera information om förbundet fås på tfn 018 16660 eller via bildningsförbund@aland.net kontoret på Ålandsvägen 36 är öppet 10-16.00 mån - ons. (17-19.11 genomförs renovering av lokalen och kontoret är tillfälligt stängt)

FOLKHÄLSAN I LUMPARLAND

Varva ner inför julen med Folkhälsan i Lumparland; ”Må-Bra-Dag” 29 november 2009 kl 11-15 i Allaktivitetshuset Program: Fri aktivitet i bassängen och bastu, reflexologi/fotmassage och massage å 20 min; förhandsboka, lunch, Friendtex, och Greenhousekläder, hudvårdsprodukter Oriflame, vattengymnastik och Ai-chi med Eva Helling, se lokala anslag för mer information Boka tid för behandling eller glid bara omkring i ett skönt ”flow” bland vänner, kläder, hudvårdsprodukter och ”varva ner aktiviteter”! Vill Du inte simma men är intresserad av övriga aktiviteter är Du lika välkommen med. Anmälan senast 23 november! Ring **Christina Lundberg** 0400537 116/35 738.

VISANS VÄNNER PÅ ÅLAND

På lördag 21.11 hålls en kombinerad kurs i sångteknik och ljudteknik kostnadsfritt för medlemmar. Vi startar kl 12.00 i Alandica då **Catherine Frisk-Grönberg** håller i röstteknisk workshop. Längre fram på eftermiddagen lär **Lasse Lundell** (Lunmatic) ut grundläggande ljud-/mikroteknik. Anmäl dig till kursens båda delar eller

valfri del. Mer info och anmälan, **Kim Hansson** viceordförande@visansvanner.ax eller på www.visansvanner.ax. OBS! medlemmar har företräde.

Medlemsträff. Efter kursen 21.11 (ca 20.00) samlas vi på Indigos övre våning för samkväm. Alla medlemmar välkomna!

VÅRT HJÄRTA

Föreningen Vårt Hjärta höll höstmöte kombinerat med 10-årsjubileumsfest i Mariepark i lördags och valde **Lasse Porko** till ny ordförande, efter Raimo Toivonen, från och med år 2010. Övriga i styrelsen är **Mia Grönlund**, Hjärtebarnens representant, **Esa Saarinen**, Strokegruppens representant, **Nanna Backas**, **Bo Gustafsson**, **Henrik Kivisalo**, **Rose-Marie Sundqvist** och **Raimo Toivonen**. Suppleanter är **Tor-Erik Eklund**, **Stig Ekstrand**, **Sven-Erik Heinonen**, **Catharina Mattsson**, **Gun Mattsson** och **Roine E Mattsson**.

Föreningen avtackade medlemmar ur interimstyrelsen och delade ut en historik, skriven av verksamhetsledare **Annette Bergbo**, till alla gäster. Föreningsmedlemmar som inte deltog är välkomna att hämta en historik per hushåll från Handicampen, Skarpansvägen 30.

På programmet stod festlig trerättersmeny och underhållning: **Jan-Erik Berglund** med ett kåseri och **Greta Sundström** med musikprogram till dragspel och även dans.

FÖDDA

Amorina

17.11.2009

Mercedes & Peter

Nyan rättar

Magnus firar på lördag

Magnus Eriksson, som fyller 40 den 18 november, firar med öppet hus den 21 november.

ÖVRIGT

P.g.a. sjukdom är **Stina Rautelius**

50-årskalas på Hammarbo på lördag **inställt**

TACK

Stort **TACK**

för all uppvaktning på min 50-årsdag.

Ann-Christin Johansson

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning

undanbedes

vänligen

Maja Jansson

TACK

Vårt varma Tack till alla som på olika sätt hedrat minnet av

Jürgen Pastoor

samt vänligen deltagit i vår sorg och saknad efter en kär make och familjefar. Tack till personalen på medicinska avd. och Gullåsen Mellängårds för god omvårdnad.

Elisabeth Frederik med familj

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Ja, det är en författarbil, om man har råd. Billiga franska bilar är också författarbilar. De signalerar god smak och individualism.
JAN GUILLLOU, om sin Citroen C6, i Svenska Dagbladet

Han gillar att teckna med tråd

Tecknar med tråd. Olle Törnqvist har länge arbetat med tråd och ser också ett samband med intresset för teckning, likheten mellan tråden och linjen.

Trådsulpturen är ett uttrycksmedel som Olle Törnqvist länge arbetat med, både i stort och litet format.

Trådsulptur dominerar också den utställning med skulpturer och konsthantverk som har vernissage på Galleri Fäktargubben i Mariehamn på torsdag.

”Jarl Kulle”. Utställningens enda målning har namn efter Jarl Kulle, en av aktörerna i filmen ”Änglar finns dom?”.

Olle Törnqvist är lektor i bildkonst vid Åland lyceum och aktiv konstnär med skulpturen som ett av sina främsta områden. Att han gärna arbetar tematiskt har han bland annat visat genom sina många Kalevalainspirerade arbeten. Konsten att arbeta med ett tema är att inte låta det ta över alltför mycket – bara låta det inspirera – och att Törnqvist behärskar den konsten visar han i den nu aktuella utställningen som fått namnet ”Änglar finns dom?”

Titeln på utställningen går tillbaka på **Lars-Magnus Lindgrens** film från 1961 med **Jarl Kulle** och **Christina Schollin** i huvudrollerna

och som en hedersbevisning åt Kulle har Törnqvist gett en abstrakt målning som finns med på utställningen namnet ”Jarl Kulle”.

Inte övertydlig

Men övertydligt blir änglatemat inte.

Visserligen heter en av trådsulpturerna ”Änglingar som segel ger hopp” och vingsus kan man också ana i ”Serafens dans” men annars kan man mest bara känna änglatemat som en underström. Former ur naturen har Törnqvist också plockat upp i ett större sol-

Ställer ut. Olle Törnqvist visar trådsulpturer på Galleri Fäktargubben. Här håller han ett arbete med former av lingonblad och tallbarr.

runt arbete med lingonblad och tallbarr som motiv.

Varför trådsulptur?

På frågan om varför han intresserat sig för trådsulptur får Olle Törnqvist gå långt tillbaka i tiden för att finna svaret.

–Min pappa har berättat att jag gjorde en användbar tång av en bit järntråd när jag bara vara 5-6 år gammal, säger han.

Senare skulle han upptäcka trådsulpturens möjligheter un-

der sina konststudier vid Nyckelviksskolan i Stockholm

–Liksom leran har tråden många användningsmöjligheter, konstaterar han.

Teckna med tråd

Olle Törnqvist har är också intresserad av tuschteckning och även här ser han likheter mellan tråden och den tecknade linjen.

Det har i år gått tjugo år sedan Olle Törnqvist senast ställde ut på Fäktargubben som på den ti-

den låg på Norragatan. Därför tvekade han inte att säga ja när **Barbro Avellán** ringde och undrade om han ville ställa ut.

Vernissage på ”Änglar finns dom?” är det på torsdag, den 19 november, kl 18-20 och utställningen kan sedan ses till den 16 december.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax

Fotokonst. Kenneth Bamberg visar tuppbilder i Lahtis.

Cocks kallar Kenneth Bamberg

den fotoutställning som han öppnar på galleri Uusi Kipinä i Lahtis den 25 november. Utställningen pågår till den 13 december. **Kenneth Bamberg**, som kommer från Mariehamn, studerar fotokonst vid konstindustriella högskolan i Helsingfors. Han blev intresserad av tuppfäktning under en resa till Filippinerna.

Bamberg skriver i anslutning till utställningen också att han blev vän med **Ronaldo och Florentino** som föder upp och tränar stridstuppar och som enligt Bamberg är mycket passionerade när det gäller denna typ av sport.

Utställningen håller Bamberg på inbjudan av föreningen Lahden valokuvataide (Lahtis fotokonst). □

Kjell Ekström ställer nu ut

i den nordiska satsning som den lilla tyska staden Minden söder om Bremen gör. För en vecka sedan var det vernissage på Ekströms andel i projektet ”Skandinavien Safari”, dels i Kulturzentrum BÜZ, dels på Hotell Victoria. I kulturcentret visar han 24 akvareller, dels större vinterbilder från Åland ur sviten Vinteröar, dels några bilder från Katalonien, Tunisien och Kenya. På hotell Victoria visas 18 akvareller med motiv från Mexiko och Italien.

–Även nordisk musik har presenterats i centret, berättar Ekström

I januari avlöses Skandinavien Safari av en utställning med oljemålningar av **Charles Hemmingsson** från Föglö.

Bakgrunden till utställningarna i Minden är att **Peter Keustermann**, en välkänd mail-art-konstnär besökte Åland med sin livskamrat Angela. De bekantade sig med åländsk konst och inbjöd ålänningar till Minden. □

Södersunds skola kurade gryning

i torsdags med liknande program som det som Vikingåsens skola höll i onsdags. **Inge-Britt Kultahti** och **Britta Eriksson** ställde upp och berättade om sina minne som krigsbarn i Sverige för eleverna i Södersunda. □

Utställning från Åland fick besök av kungapar

Ålands sjöfartsmuseums utställning ”Farewell to Sails” (Farväl till seglen) som nu visas på Nya Zeeland har haft kungligt besök, berättar museichef Hanna Hagmark-Cooper på sjöfartsmuseet.

–Från New Zealand Maritime Museum meddelar man

att utställningen ”Farewell to Sails”, som producerats av Ålands sjöfartsmuseum, har haft kungligt besök. Det skedde då Spaniens kung **Juan Carlos** och drottning **Sofia** besökte museet i samband med ett statsbesök besök i Nya Zeeland, skriver Hagmark-Cooper i ett pressmeddelande.

Enligt de uppgifter man fått från Nya Zeeland var det då kungaparet öppnade en utställning om spanska expeditioner i Söderhavet som drottning Sofia fick syn på den åländska utställningen.

–Om det var ämnet i sig eller **Rita Jokirantas** vackra formspråk som väckte drott-

ningens intresse är inte klart, men kungaparet tog sig i alla fall tid att se utställningen, trots att det inte ingick i det officiella programmet.

Hagmark-Cooper konstaterar att det inte är ofta sjöfartsmuseet får kungligt besök men att det är roligt när det händer, även om det är på andra sidan jordklotet.

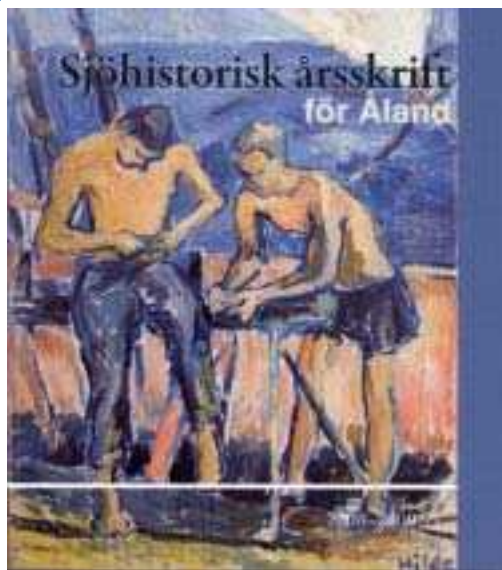
–Händelsen visar också poängen med att producera internationella vandringsut-

ställningar. Utan tvekan når man en mycket större och bredare publik än om man bara visar en utställning lokalt.

Utställningen ”Farväl till seglen”, som visades i Ålands sjöfartsmuseum under sommaren och början av hösten, uppmärksammar i ord, bild och föremål att det i år är 60 år sedan de sista lastbärande segelfartygen rundade Kap Horn. (jk)

Kungligt. Drottning Sofia och kung Juan Carlos av Spanien såg den åländska utställningen på Nya Zeeland. Bilden förmedlad av Ålands sjöfartsmuseum.

UTGIVNING AV Sjöhistorisk årsskrift för Åland 2008-2009 nr 21

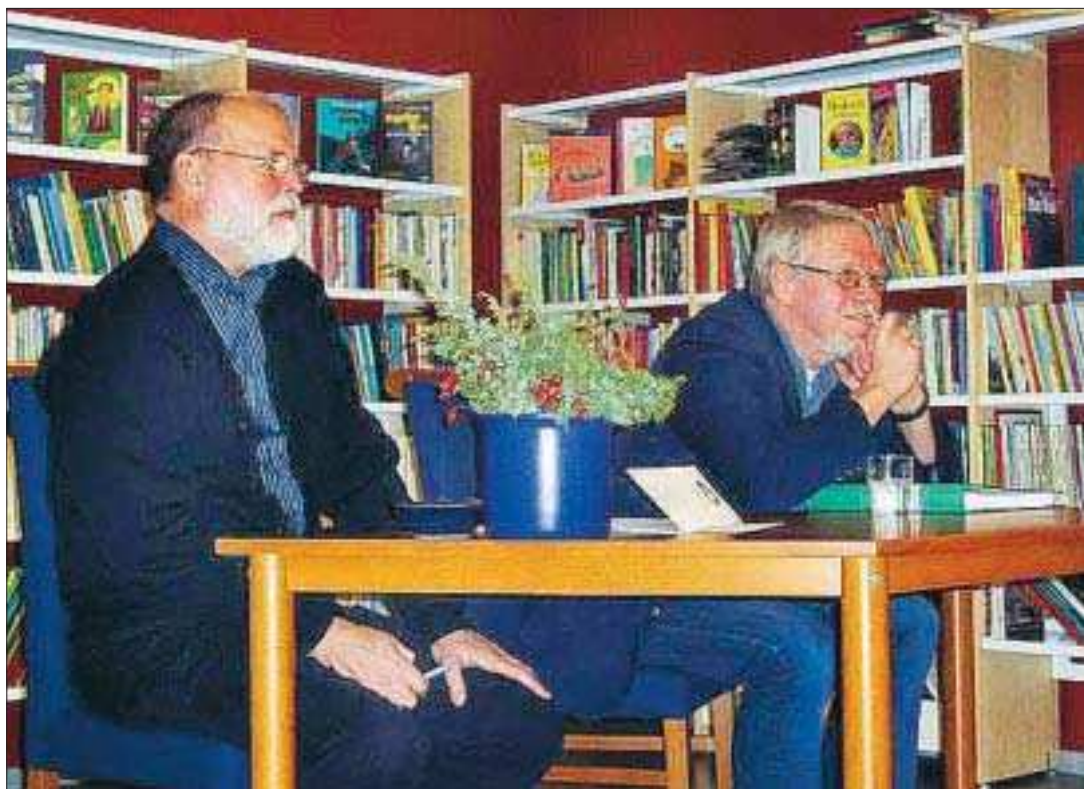
Ålands sjöfartsmuseum torsdagen den 19 november kl. 19.00

Henrik Karlsson talar om sjöfartsutbildningen på Åland

Servering och försäljning

Välkomna!

Berättare. Lars Sund, till höger, berättar om sin kärlek till fåglar och sin kommande bok som handlar om ornitologi. Till vänster Leo Löthman.

Egna upplevelser. Kent Danielsson berättade engagerat om egna upplevelser i barndomen.

www.nyan.ax

Gnistrande helger

Boka årets julfest på HavsVidden. Njut av vårt julbord där traditionella rätter möter åländska specialiteter. Julbordet serveras 27.11 - 20.12. Vill ni njuta lite extra stannar ni kvar över natten. När det är dags att dra sig tillbaka till rummet väntar nybäddade sängar och på morgonen står vår härliga frukostbuffé uppdukad.

Julbord 45 €
inkl. glögg och kaffe.
Barn till och med
15 år betalar 1 €/år.

Julbordsweekend 125 €
inkl. eftermiddagskaffe med hembakade godsaker, fri tillgång till pool och bastu, julbord inkl. glögg och kaffe, logi i "Rum för två" och frukostbuffé.

Boka bord på tel 49 408.

HavsVidden
Åland

www.havsvidden.com

Litterärt. Författare och läsare möttes i det nya Brändöbiblioteket under lördagen. I förgrunden (från höger) författarna Kent Danielsson, Birgitta Boucht, och Robert Åsbacka.

Kärlek på litterär Brändölördag

Lördagen var höstgrå men i biblioteket på Brändö diskuterades ett värmande tema.

"Vad är kärlek" lockade drygt tjugo personer till ett möte med fem inbjudna författare.

Det var fjärde gången som biblioteks- och kulturnämnden i kommunen genomförde litteraturevenemanget "En vind från havet" och enligt kommunbibliotekarie Åsa Qvarnström, som höll i trådarna för evenemanget, diskuterade man under dagen kärlek ur olika synvinklar.

Leo Löthman höll en kort inledning där han poängterade hur betydelsefullt och aktuellt dagens tema är. Därefter fick Robert Åsbacka ordet.

Bara kärleksromaner

Åsbacka ansåg att alla romaner är kärleksromaner, också sådant som detektivromaner.

–Han gick tillbaka i tiden till romanens begynnelse i det antika Grekland. Fastän Illiaden och Odysseen inte kan sägas vara kärleksromaner, så ligger kärleken som grund för det mesta av det som utspelar sig där, berättar Åsa Qvarnström.

Robert Åsbacka gick sedan över till att berätta om sin egen produktion, och speciellt den kärlek som går som en röd tråd

genom romanen "Orgelbyggarne".

"Tro, kropp, färdighet"

Kent Danielsson höll ett mycket personligt anförande där han beskrev den kärlek som han själv fått uppleva som liten och allmänt älskad patient på Ålands centralsjukhus. Därefter läste han ett avsnitt ur sin bok "Balladen om Bel Ols".

–Danielsson gick sedan över till att ge sin syn på kärleken, bestående av de tre avgörande komponenterna: tro, kropp och färdighet. Han poängterade vikten av berättelser, och vikten av att minnas att alla berättelser är skapelseberättelser. Alla de råa och brutala böcker man läser och de filmer man ser i tv, är också de skapelseberättelser.

Berättelser viktiga

Enligt Åsa Qvarnström blev Birgitta Boucht blev så inspirerad av Kent Danielssons föredrag att hon lade sitt eget manuskript, som hon förberett hemma, åt sidan och höll ett anförande med Kent Danielssons föredrag som utgångspunkt.

–Hon talade om hur livsviktiga berättelserna är, de skrivna, men också de muntliga berättelserna. Därefter presenterade hon sin senaste bok "Sökord",

som är en samling brev hon skrivit ut tillsammans med Mariella Lindén och Harriet Clayhills och avslutade med att berätta om sitt givande arbete med skrivarkurser för amatörer.

Kärleksfullt om fåglar

Till mångas förvåning, konstaterar Åsa Qvarnström, höll sig Lars Sund i sitt anförande till hundra procent till kärleken till fjäderfän. Han har skrivit en bok som ännu inte kommit ut, en essäsamling om fågelsskådare.

–Han berättade om den märkliga amerikanska fågelsskådaren Phoebe Snettinger och fortsatte med att beskriva fågelsskådarens egenheter och gick sedan över till att kort presentera några av sina favoritfåglar.

Historier och visor

På kvällen samlades man till en gemensam middag på restaurang Gullvivan. Leo Löthman berättade lika roligt och underhållande som vanligt en historia om en seglats längs Norges västkust. Torbjörn Engman sjöng visor ur sin egen produktion.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Foto: ÅSA QVARNSTRÖM

Kom med på Ålands egen "Parlamentet"-show och skratta bort tristregn, höstdepp och murrigt midvintermörker! Åländska åsikter när de är som roligast.

åsikts-ÅM -09
fredag 20.11 kl 19
på Mariehamns stadsbibliotek
gratis inträde!

Arrangeras av Ålands litteraturförening r.f.

NORDISKA RÅDETS NATUR- OCH MILJÖPRIS 2008

Nordiska rådet delar i år ut natur- och miljöpriset för sextonde gången. Prissumman är 350.000 danska kronor.

Temat för år 2010 är

Grön kapitalförvaltning

Nordiska rådets natur- och miljöpris tilldelas 2010 en nordisk näringsverksamhet, organisation, medium eller person som på ett föredömligt sätt och med stort engagemang har arbetat för att direkt eller indirekt ha påverkat finansmarknaden, kapitalförvaltningsindustrin, banker eller konsulter till att arbeta långsiktigt och integrera hållbarhet (natur- och miljöfrågor och CSR) i kapitalförvaltningen.

Vi söker kandidater:

- som har arbetat för att skapa ökade kunskaper bland konsumenterna och kunder genom journalistik, föredrag, böcker eller liknande,
- som i egenskap av frivilligorganisation/person har varit aktiva i referensgrupper (etiska råd m.m.), styrelser eller liknande, och som har haft effekt,
- som är en verksamhet inom miljöteknik, en fond, en bank eller liknande, och som har utvärderats av en oberoende instans.

Alla kan lämna in förslag till pristagare. Förslaget ska innehålla en beskrivning av initiativet och information om vem som utför eller har utfört insatsen. Det skall även innehålla en motivering som beskriver initiativets professionella kvalitet, och betydelse för en större krets i ett eller flera nordiska länder. Förslaget ska formuleras på högst två A4-sidor som sänds in i kopiaform.

Pristagaren utses av en bedömningskommitté, som består av representanter för de fem nordiska länderna och de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Förslaget, som anmäls på en särskild blankett, ska vara sekretariatet till handa senast fredagen den 11 september 2009 kl. 12.00 på adressen nedan. Anmälningssblanketten finns på Nordiska rådets hemsida www.norden.org eller Ålands lagtings hemsida www.lagtinget.ax. Blanketten kan också fås på begäran från sekretariatet i Köpenhamn eller från Ålands delegation i Nordiska rådet tel. (018) 25353 eller per e post till maj.falck@lagtinget.ax.

Nordiska rådet, Danmarks delegation
Christiansborg, 1240 Köpenhamn K
Tlf +45 33375999
Fax +45 33375964
E-post: nrpost@ft.dk

Slopade tunnelanslag i finansmotioner

Totalt 82 finansmotioner har lämnats in av oppositionen – samt av ett antal Centerpartister. Remissdebatten om budgetförslaget inleds klockan 9.30 i lagtinget i dag och pågår till och med torsdag.

Efter den senaste Åsub-utredningen som visar att en tunnel till Föglö skulle få begränsad effekt på inflyttning och näringslivsutveckling så tvekar oppositionen om de fortsatta utredningarna.

Det krävs först en helhetsplanering där man utgår från Föglö som knutpunkt för huvuddelen av skärgårdstrafiken, anser Socialdemokraterna och förslår att tunnelanslaget på 900.000 euro för i nästa års budget slopas. Också Frisinnad samverkan och Obunden samling tycker att utredningen måste ta en ny riktning.

De flesta motionerna har lämnats in partivis men det finns också flera gemensamma. En av dem gäller tidigare års fördelning av samfunds-skatter som enligt motionärerna har skett på ett felaktigt sätt. Jomala, Saltvik och Brändö borde därför kom-penseras för de intäkter de förlorat – totalt 166.000 euro. Bakom motionen står repre-sentanter för samtliga opposi-tionspartier – plus fyra center-partister: **Jan Salmén, Roger Slotte, Anders Englund och Harry Jansson.**

Nedan följer ett axplock av det som oppositionen vill se i budgetförslaget.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Ålands framtid Behåll det allmänna avdraget

Slopas det allmänna avdraget i kommunalbe-skattningen kommer den ekonomiska krisen på Åland att förvärras, tror **Anders Eriksson**. Sum-man på 4,1 miljoner euro bör sparas på andra sätt, skriver han i en av sina motioner.

■ I budgeten finns inga nya anslag för helt nationellt finansierade investerings-bidrag vare sig för lantbruk eller annat näringsliv. Land-skapsregeringen hänvisar i sitt förslag till att det finns outnyttjade medel kvar sedan tidigare. **Anders Eriks-son och Anders Englund (C)** vill höja anslaget för investe-ringsstöd med 200.000 euro. ”Finns det inte möjlighet till investeringar stannar hela utvecklingen av en näring med stora kringeffekter upp”, skriver motionärerna. ■ Möjligheterna att sälja vin i framförallt glesbygds-butiker nära gästhamnar skulle få en positiv inverkan på butikernas ekonomiska resultat. Det tror **Anders Eriksson** och föreslår därför

Foto: ERKKI SANTAMALA

att landskapsregeringen under året tar initiativ till att ta över lagstiftningsbehörighe-ten från riket.

Andra ÅF-förslag

■ Satsa på att utveckla ett pilotprojekt inom ÅHS där frivilliga hjälpare utbildas. ■ Sälj bort fastigheter som Grelsby kungsgård och Haga kungsgård. På det sättet får landskapet inte bara in pengar utan minskar också kostnader för skötsel och underhåll. En miljon euro upp-skattar **Eriksson** att landska-

pet kan öka sina inkomster med genom att avyttra fast-igheter under 2010. ■ **Anders Eriksson** lyfter också fram en av fjolårets ÅF-motioner: landskapsre-geringen ska skyndsamt in-leda förhandlingar med riket om en justering av klump-summan. ■ Höj anslagen till syssel-främjande åtgärder med 100.000 euro för att motar-beta den ökande trenden med långtidsarbetslöshet bland ungdomar.

ANNIKA KULLMAN

Obunden samling Sälj Allhallen i Eckerö

Allhallen i Eckerö har inte blivit den succé som politikerna trodde. Det vore bättre om den som driver anläggningen också äger den, anser **Obunden samling**.

Istället för att satsa 300.000 euro på att höja anläggningens standard inför den nya upp-handlingen av hyra och drift borde fastigheten säljas till högstbjudande menar **Fredrik Karlström, Gun-Mari Lind-holm, Mika Nordberg och John Hilander**.

■ De motionerar också om kommunernas utgifter för utkomststöd som ökar med den stigande arbetslösheten. I dag är det, enligt **Obunden samling**, relativt enkelt att få utkomststöd från kommunen genom att hävda att man inte har något jobb. Landskapsre-geringen borde komma med ett lagförslag som gör det möj-ligt för kommunerna att kräva en motprestation av stödtaga-ren. **Obunden samling** före-slår bland annat krattande av grusgångar, snöskottning samt högläsning för pensionärer på äldreboenden.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

■ Det måste bli tillåtet att jaga även på helgdagar som juldagen, nyårsdagen och långfre-dagen, tycker **Obunden sam-ling**. **Mika Nordberg** har inte skrivit under motionen. ■ Stödet till lagtingsgrup-pernas verksamhet bör följa den övriga förvaltningens sparkrav och skäras ner med 10 procent, anser **Obunden samling**.

Andra Ob-förslag

■ Sälj bort ännu fler av land-skapets fastigheter.

ANNIKA KULLMAN

Frisinnad samverkan Utred om lärare kan permitteras

LR måste analysera konsekvenserna av sitt för-slag att minska löneutgif-terna så att det motsvarar två veckolöner för alla anställda. FS ifrågasät-ter hur skärgårdstrafiken ska upprätthållas med mindre personal, samt vill att man ser på om det är möjligt att permittera lärare under somrarna.

Partiet föreslår att landskaps-regeringen ska återkomma med förslaget i den första till-läggsbudgeten och där pre-sentera en analys över hur en eventuell permittering påverkar olika verksamheter, samt hur det verkliga ekonomiska utfallet ser ut. ■ **Frisinnad samverkan** fö-reslår att anslaget på 900.000 euro för att ytterligare utreda en tunnel till Föglö stryks. Först måste klargöras vilken del av hela skärgårdstrafiken som ska ledas över Föglö, skriver **Jörgen Strand, Ro-ger Jansson och Johan Ehn**. ”Vår uppfattning är att hela skärgårdstrafiken ska ledas denna väg för att motivera ett sådant ekonomiskt och miljö-mässigt megaprojekt som en trafiksäker till Föglö skulle innebära.” Efter att en plan och kostnadsberäkning tagits fram för skärgårdstrafikens

framtida struktur kan lagtinget ånyo ta ställning till Föglötun-neln, anser **FS**.

■ Det är inte möjligt att permittera personalen vid ÅHS i två veckor, menar **FS** och föreslår att skrivningen i budgeten stryks.

Andra FS-förslag

■ Ta fram en sammanhållen sjöfartspolitik. Man vill bland annat ha svar på vad som ska göras för att undvika nya ut-flaggningar. ■ Landskapsregeringen bör i

samarbete med kommunför-bundet inleda ett arbete med att reformera kommunstruk-turerna på Åland. ■ Den aviserade tjänsten som kommunikationschef vid land-skapsregeringen bör dras in. ■ Det är inte längre försvar-bart att ha gratis entré till land-skapets museum under vinter-halvåret. En avgift kunde öka Museibyråns inkomster från 20.000 euro till 290.000, enligt **FS**.

ANNIKA KULLMAN

Socialdemokraterna Utred en golfbana vid Jomala gård

Eftersom ingen golfbana ännu förverkligats för de 1,5 miljoner euro som finns reserverade kunde en del av pengarna istäl-let användas för att utreda en bana på Jomala gårds mark, tycker Socialdemo-kraterna.

Jomala gård är ett fullgott alternativ med tanke på när-heten till boende och service i Mariehamn, menar **Camilla Gunell, Carina Aaltonen och Barbro Sundback**. ”De unika natur- och kulturvärden som utgör hinder för en golfbana på Stornäset finns inte heller på samma sätt i Jomala.” ■ Man anser också att land-skapsregeringen ska redo-göra för vad landskapet sparar på en nedläggning av läromedelscentralen samt hur den specialpedagogiska verksamhetens behov av lä-romedel ska tillgodoses efter nedläggningen. ■ Landskapsandelarna för Medis driftskostnader för-reslås minska från 370.000 euro till 259.000 euro. ”Syn-nerligen ogenomtänkt”, en-ligt Socialdemokraterna.

Andra S-förslag

■ Slopa anslaget på 900.000 euro för en utredning av Föglötunneln.

Foto: JONAS EDSVIK

■ Slutför arbetet för att in-rätta ett djurskyddshem i privat – inte offentlig – regi. ■ Indexjustera landskapsan-delarna. ■ Utveckla Gullåsen till en geriatrisk klinik inom ÅHS med inriktning på utredning och behandling av äldre som ska flyttas till kommunalt äldreboende. ■ Före försäljningen av fastigheten där Ålands fredsinstitut huserar måste

hyresgästernas verksamhets-förutsättningar säkras. ■ Rätten att sända över Smedsböle ska vara öppen för alla åländska program-distributörer på lika villkor för att garantera att Ålands radio och tv inte utnyttjar sin position som huvudman för Smedsbölesändaren gentemot övriga aktörer.

ANNIKA KULLMAN

Välkomna till

Draken Kebab

i Västra hamnen

KEBAB • HAMBURGARE
• VEGETARISKT • SALLADER

Prisexempel:
Kebabrulle för endast
7,40€

Fråga efter vårt stämpelkort.
Var 10:e mat på köpet!

NYHET!
Kycklingrulle

Västra Hamnen, tel. 19 770
Månd-fred: 10.30-20.00, lörd-sönd: 12.00-20.00

Se det med egna ögon

Se dejt
nr. 2
ikväll!

GLENN TÄR VEM?

Måndag-Fredag
18.30 19.30 21.30 22.30 23.30

Se tidigare sändningar på www.aland24.ax

Alltid nära dig 17-22.11

Griskarré

..... kg **4,98**

Lövbiff av nöt inre stek

 kg **13,90**

Olderman ost

 1 kg pkt **9,52**

Vetemjöl

PÍRKKA
2 kg (0,50/kg) kg **0,99**

Långsamofin hålkaka

 320 g (4,66/kg) st **1,49**

Syltmunk

 70 g (8,57/kg) st **0,60**

Bakmargarin

PÍRKKA
500 g, lakosfritt (2,20/kg) . st **1,10**

Plussa

NOVEMBER MÅNADS
PLUSSA
ERBJUDANDEN

Fazer jumbo godispåsar
350-400g,
MED PLUSSAKORT
(1,73-5,40/kg) påse **1,89**
UTAN PLUSSAKORT
(5,48-6,26/kg) påse **2,19**

Pringles potatischips
150-170 g, olika smaker
MED PLUSSAKORT
(8,18-9,27/kg) st **1,39**
UTAN PLUSSAKORT
(11,18-12,67/kg) st **1,90**

Lotus Soft Embo wc-papper
8 rll
MED PLUSSAKORT
(0,35/rll) 2 pkt **5,60**
UTAN PLUSSAKORT
(0,39/rll) pkt **3,15**

Always bindor
10-16 st
Always trosskydd
22-36 st
MED PLUSSAKORT
(0,06-0,20/st) 3 pkt **6,00**
UTAN PLUSSAKORT
(0,07-0,24/st) st **5,92**

Morot **PÍRKKA**
1 kg, Finland
MED PLUSSAKORT
..... påse **0,49**
UTAN PLUSSAKORT
..... påse **0,69**

God betjäning. För dig.

• Mariehamn:	Citylivs	• Jomala:	Sven Mattsson
• Brändö:	Einar Holmberg	• Lumparland:	Matboden
• Geta:	Getaboden	• Vårdö:	Vårdö Närbutik
• Föglö:	Föglöbutiken	• Saltvik:	Kvarnbo Butiken

Matpriserna sjönk mer än matmomsen

Sänkningen i mervärdes-skatten på livsmedel har i alla fall till en början varit positiv för konsumenternas plånböcker. Uppgifter från Statistikcentralen visar att matpriserna på riksnivå sjönk med 5,6 procent från september till oktober, vilket är mer än skattesänkningen.

– Priserna på alla huvudlivsmedelsgrupperna som mjölkprodukter, fisk, kött, frukt och grönsaker sjönk minst lika mycket som mervärdesskatten sänktes, det vill säga 4,3 procent, säger Statistikcentralens aktuarie Juhani Pekkarinen till FNB. Att medeltalet sjunkit ännu mer förklaras av att säsongprodukter som frukt, grönsaker och delvis fisk, blivit ännu billigare än tidigare.

Jaana Kurenoja, chefs-ekonom på Förbundet för finsk handel, säger att livsmedelspriserna nu är på nästan samma nivå som i januari 2008, då de började stiga.

– Statistikcentralens siffror visar klart att affärsinnehavarna överfört skattesänkningen direkt på matpriserna, precis som de lovade, säger Kurenoja. Hon tror inte att maten kommer att bli dyrare inom den närmaste framtiden så länge lönerna i matkedjans olika delar inte plötsligt börjar stiga kraftigt. Det skulle påverka priset konsumenten

Priserna sjönk. Enligt Statistikcentralen i Finland sjönk matpriserna med 5,6 procent efter skattesänkningen. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

terna betalar för maten, säger Kurenoja.

Inflationen låg

De lägre livsmedelspriserna sänkte också konsumentpriserna. Statistikcentralen uppger att inflationen sjönk till –1,5 procent i oktober, jämfört med –1 procent i september. Inflationen har varit på minus sedan juni, vilket är väldigt ovanligt i Finland. Enligt Pekkarinen får man gå tillbaka till år 1955 för att hitta liknande siffror. Då var inflationen i

Finland tre procent på minus på årsnivå.

Inflationen för i år förväntas hålla sig vid noll medan man räknar med att konsumentpriserna börjar stiga svagt igen nästa år.

Räntornas nedgång bidrog mest till att inflationen sjönk på årsnivå. Bränslen, aktielägenheter och fastigheter har också blivit billigare.

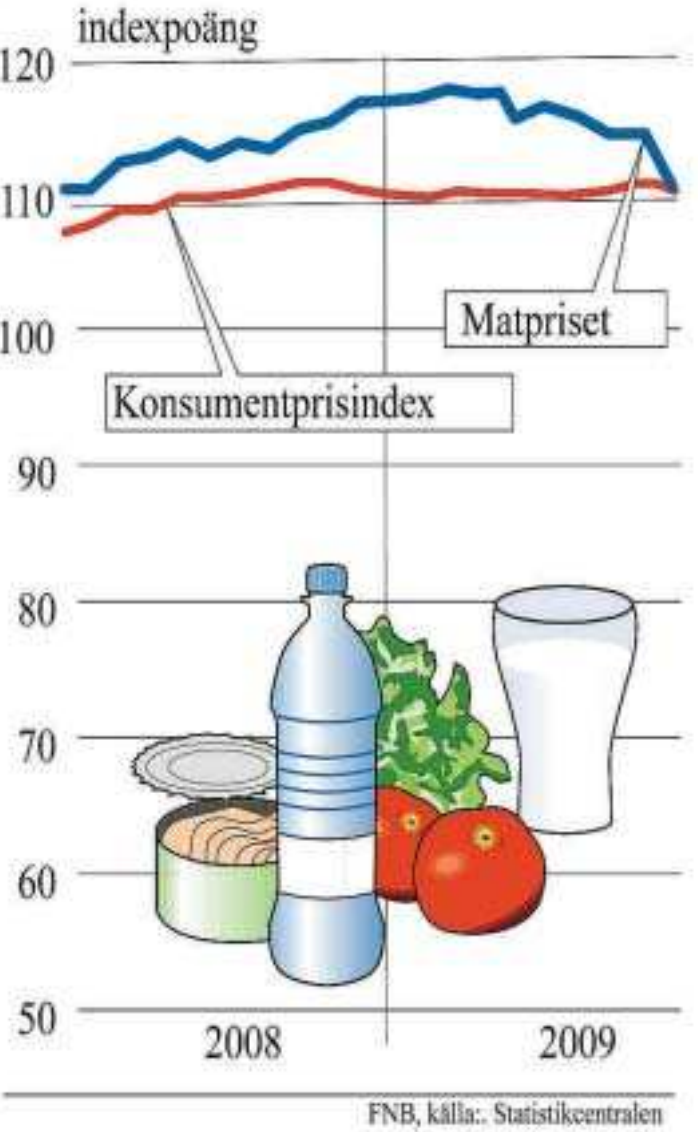
Höjningen på 10 procent i alkoholskatten som trädde i kraft i början på oktober har enligt Statistikcentralen påverkat priserna i detaljhan-

deln enligt skattehöjningen. Priset på alkohol i restaurangerna ökade däremot en aning mer än skatteökningens prisinverkan. Hyrorna och tobak har också blivit dyrare jämfört med för ett år sedan.

De lägre livsmedelspriserna märks också i en småskalig prisjämförelse som FNB gjort sedan mitten på september. En matkorg i fem olika städer kostar nu i medeltal 22,79 euro jämfört med 24,92 euro i september, vilket är en sänkning på 8,5 procent. (FNB)

Livsmedelspriset

Matens pris och konsumentprisindex jan. 2008 – okt. 2009

BÖRSKOMMENTAR

Mot nya höjder

Just nu är det hopp om förlängda stimulanspaket och stödåtgärder som får börsen att tuffa på vidare, förbi tidigare årshögstanoteringar. Rapportperioden är över för denna gång, och nu är det försäljningstillväxt som förväntas.

Den svenska världsledaren inom kommunikationsnät, Ericsson, har drabbats av några rejäla bakslag den senaste tiden. Senast var det norska Telenor, som för sin verksamhet i Norge valde att byta leverantör från Ericsson till kinesiska Huawei. Nokia Siemens Networks fanns även de med på ett hörn i Ericssonupplägget, som leverantör av HSDPA lösningar, allmänt kallade "turbo 3G". På mindre än två månader har två av Telenors dotterbolag bytt leverantörer inom trådlös nätverksutrustning.

Båda gångerna har man valt bort Ericsson till förmån för kinesiska aktörer. Sett till antalet abonnenter är Telenor åttonde störst i världen, så som kund är Telenor mycket viktig för Ericsson. Huawei vann det senaste kontraktet på sin tekniska överlägsenhet och på priset. Apropå det sistnämnda så har det flera gånger spekulerats i att den kinesiska staten subventionerar sina egna bolag,

som på så vis kan dumpa priset för att knipa åt sig marknadsandelar.

Finansiellt är inte det inträffade någon katastrof för Ericsson i ett kortare perspektiv, men trenden är ändå oroväckande i ett längre, eftersom den marknadsledande positionen hotas.

I lördags lanserades årets designerkollektion hos H&M. I år är det Jimmy Choo och Tamara Mellon som står på tur i 200 av företagets butiker globalt. De som följer serien sex and the city har säkert hört Jimmy Choo nämnas flera gånger och vet att det är trendiga skor och väskor som det handlar om.

H&M presenterade i går morse sina försäljningssiffror för oktober, som hamnade långt under marknadens förväntningar. Försäljningen i jämförelsebart butiksbestånd, alltså i samma butiker som fanns för ett år sedan, sjönk med 3 procent, medan förväntningarna låg kring plus 5.

Den senaste tiden har vi fått se en del signal som tyder på bättre omsättning i klädeshandeln. Därför var förväntningarna inför oktobersiffran att H&M nu äntligen skulle bryta den fem månader

långa trenden med vikande försäljning i jämförelsebart butiksbestånd. Men så blev det alltså inte denna gång.

Jimmy Choo är den sjunde i raden av designerkollektioner som H&M tar in, fast oavsett hur trendigt rätt märket är så kommer man inte bara med hjälp av denna kollektion kunna öka försäljningen. Aktien föll 4 % på försäljnings-siffran från oktober, och nu står hoppet till julhandeln, som snart kommer igång igen.

Mathias Söderback
Avanspartners

EKONOMI I KORTHET

LÖNERNA FORTSATTE ATT SJUNKA

■ Lönesumman sjönk med 1,1 procent i juli–september jämfört med samma tid i fjol, uppger Statistikcentralen. Orsaken är den sjunkande sysselsättningen, konstateras i statistiken som publicerades på måndagen.

Den häftigaste nedgången av lönesumman, 8,8 procent, skedde inom industrin. Inom bygget var minskningen 2,7 procent, medan lönesumman steg både inom den offentliga sektorn (3,0 procent) och inom den finansiella verksamheten (1,5 procent).

Lönesumman sjönk redan i april–juni med 0,7 procent. Det var den första nedgången på länge. Antalet sysselsatta började sjunka i januari–mars efter att ha ökat fem år i rad. (FNB)

EU RESER SIG UR RECESSIONEN

■ Eurozonens bruttonationalprodukt (BNP) ökade med 0,4 procent under årets tredje kvartal jämfört med kvartalet före, visar statistik från Eurostat. Därmed har de 16 länderna sammantaget tagit sig ur recessionen. Det kan jämföras med en snittprognos på marknaden på 0,5 procent enligt en sammanställning av prognoser från Reuters.

Jämfört med tredje kvartalet i fjol minskade dock de 16 euroländernas BNP med 4,1 procent. Även med detta mått mätt hade de flesta räknat med något bättre siffror. Snittprognosen låg på -3,9 procent. Siffrorna kablades ut av EU:s statistikmyndighet sedan såväl Frankrike som Italien och Tyskland publicerat siffror som visar att eurozonens största länder har börjat växa igen, åtminstone på kvartalsbasis. (FNB)

H & M SÄLJER SÄMRE ÄN VÄNTAT

■ Nye Hennes & Mauritz-chefen Karl-Johan Persson har fått en tuff start. I oktober fortsatte klädjättens försäljning oväntat att minska, exklusive nyöppnade butiker.

Försäljningstappet i jämförbara butiker var tre procent, mätt i lokala valutor och inklusive moms. Analytiker som följer H & M hade istället räknat med en ökning med i genomsnitt fem procent, enligt Reuters sammanställning. Som jämförbara butiker räknas sådana som varit i drift under minst ett verksamhetsår.

Men H & M expanderar i rask takt. Och räknar man även in de nyöppnade butikerna så ökade försäljningen i oktober med 7 procent. Även denna siffra var dock betydligt svagare än den ökning på närmare 15 procent som analytikerna hade förväntat sig.

I september ökade H & M:s försäljning med endast 1 procent totalt, och minskade med 8 procent i jämförbara butiker. Klädjätten hade den 31 oktober totalt 1 925 butiker, jämfört med 1702 ett år tidigare. (FNB)

AKTIEMARKNADEN INDELAD GEOGRAFISKT

Procentuell utveckling (i euro) under olika tidsperioder.

Källa MSCI Barra (www.msci.com)

INDEX		1 mån	3 mån	6 mån	1 år	3 år	5 år	10 år
Sverige	MSCI Sweden	-4,2	0,8	17,6	35,3	-24,2	21,6	2,4
Europa	MSCI Europe	-3,9	3,9	20,1	8	-27,7	10,4	-7,4
Nordamerika	MSCI North America	-3,1	0,8	8,1	-4,6	-30	-11	-36,4
Japan	MSCI Japan	-3,5	-3,2	6,8	-2,3	-35,5	-8,5	-45,6
Asien	MSCI Asia Pacific	-2,5	4,3	31,1	40,8	1	62,7	62,2
Östeuropa	MSCI Eastern Europe	-2,1	9,3	29	15,4	-36,3	28,1	211,9
Latinamerika	MSCI EM Latin America	-0,9	10	32,2	50,2	29,6	187,7	310,4
Världen	MSCI World Free	-3,3	1,6	12,8	1,1	-28,7	-2,4	-27,5

Nu har chokladen kommit till stan

Nu kan man njuta av en kopp varm choklad på stan även på en söndag. Idag öppnar ett nytt chokladcafé som bland annat erbjuder utsökta praliner och espresso sex dagar i veckan.

På Amorina chocolaterie på Strandgatan får man själv välja ut vilka favoritpraliner man vill ha i sin ask. De ligger bakom glasdisk och Mercedes Winqvist plockar fram de vackra godsakerna. Det där med att bara peka och bli betjänad är lite svårt för oss nordbor tror Peter Winqvist.

– Vi vill plocka själva, duka av och helst diska själv också, säger han. Det är nog det brutala vikingablodet som gör att vi har svårt att bli betjänade.

Vill man äta godsakerna på plats passar det bra med varm choklad till. Den serveras med en skål grädde och små skålar med kryddor; chili, kardemumma, salt och socker.

Chokladprovning

På Amorina finns förutom café, butik och chokladlaboratorium även ett provrum. Här ska inbokade grupper kunna ha chokladprovningar och lyssna på föreläsningar om choklad.

I och med att det i år är ”företagarnas år” vill Winqvists slå ett slag för det kvinnliga kunnandet och företagandet.

Service. Nere på kontinenten har man en mer serviceinriktad cafékultur än vi har här, menar Mercedes Winqvist.

– Jag står i kulisserna, det här är Mercedes företag, säger Peter Winqvist.

Till Amorina ska man nog gå när man har tid att njuta av smakerna.

– Men visst är man välkommen även om man bara vill sätta sig på barstolarna och kasta i sig en espresso, säger Mercedes Winqvist.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Sött. Det finns många olika macaroner och praliner att välja på. Kaffet smakar inte dumt det heller.

Provrum. Här inne kan inbokade grupper få lära sig om kaobönan och chokladens historia.

Skydda dig själv och din bil mot dåliga väderförhållanden

Vaxning av bilen gör att lacken håller bättre och bättre står emot t.ex. vägtjära.

Byte till vinterdäck gör din bil säkrare på halt väglag.

ÖPPNINGS-ERBJUDANDE:

- Byte till vinterdäck 20€
- Exteriör tvätt + vaxning 120€

Erbjudandet gäller personbilar bokade innan 30.11.2009.

Ring så hämtar vi!

Upphämtning och återlämning ingår i priset.
(Gäller ej vid endast däckbyte)

Mike & Yais Bilvård öb
Överbyvägen 53, Jomala
0457 3439 210
www.mybilvard.ax
info@mybilvard.ax

Julbordet med ett stort utbud hemlagade delikatesser står åter dukat på Restaurang Nautical från den 5-22 december.

Här presenteras julen som den smakade förr. På en isbädd ligger inlagda strömmingar för allas smak, och på silltunnan väntar exempelvis glasmästarsill, hemlagad förstås! På det kalla fiskbordet finner man den gravade, inkokta och rökta laxen tillsammans med musslorna, siken och kräfterrinen. Julkorv, romägg, grisfötter och julsinkan är rariteter man inte får missa. När man sedan går över till det varma bordet, väntar där farmor Karins kryddpeppardoftande köttbullar, slaktgryn, lutfisk med vitsås och glacerade revbensspjäll. Men vad vore inte ett julbord utan alla desserterna som chokladmousse, marängsviss och julgodis.

Blev du sugen? Välkommen och prova!

Julbordet står dukat

Alla vardagar 11-15

Onsdag och torsdag kvällar kl 17-22

Fredag 11.12 kl 17-22

Lördag 5.12/19.12 kl 17-22

Söndag 13.12/20.12 duk 1. kl 13/duk 2. kl 16
(stängt söndag 6.12)

Övriga kvällar, à la carte

11.12/12.12/19.12, har vi dans

Pris för julbord 42€

Restaurang
NAUTICAL

Hamngatan 2, AX-22100 Mariehamn | Tel. +358 18 19 931 | www.visitaland.ax/nautical

Försäkringar på hemmaplan

måndag - torsdag

8.30 – 17.00

fredag

8.30 – 16.30

ALANDIA
BOLAGEN

Ålandsvägen 31, AX-22100 Mariehamn
tel. 29 000, mhamn@alandia.com

Maria Nykvist

Epost: maria.nykvist@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

”Ni kan suga den, suga och ni kan fortsätta att suga.

FÖR DEN KOMMENTAREN STRAFFAR FIFA ARGENTINAS FÖRBUNDSKAPTEN DIEGO MARADONA MED TVÅ MÅNADERS AVSTÄNGNING

Johans kanonträff blev ”Årets mål”

FOTBOLL. Med en förkrossande majoritet av rösterna tog Johan Carlsson hem segern i Åland 24:s ”Årets mål”-tävling.

–Det var fantastiskt att få göra mål på det sättet. Det betyder mycket för självförtroendet att man kan lyckas med andra saker än att bara glidackla, säger han med ett stort leende på läpparna.

Det var kvällen den 22 augusti på Wiklöf Holding Arena och motståndet stod TPS för. IFK låg under med 0-1 och klockan hade tickat fram till 77 spelade minuter.

IFK tilldömdes en frispark bara någon meter in på den egna planhalvan. Ante Simunac slog frisparken kort till Johan Carlsson, som finlade bort sin försvarare och slutförde jobbet på egen hand.

–Det blev en båge och bollen gick lite konstigt. Men jag var inte säker på om målvakten skulle ta den eller inte. Sedan var jag bara i chock, beskrev Carlsson själv målet efter matchen som slutade 1-1.

Första målet

Och det blev ett mål som många IFK-fans kom att min-

nas som det snyggaste målet den här säsongen.

I konkurrens med Amos Ekhalies mål mot gästerna FC Lahti den 20 september och Patrik Rikamas mål i matchen mot JJK hemma på WHA den 4 oktober vann Johan Carlsson en förkrossande seger. Hela 81,3 procent av de 80 rösterna som kom in var på Carlssons mål. Ekhalie kom på andra plats med 11,3 procent av rösterna och trea blev Rikama med 7,5 procent av rösterna.

–Just då kämpade vi om en plats i Europa så målet betydde mycket för laget. Men det var också mitt första mål i IFK så det var som en extra krydda efter så många år i klubben. Och det var också en extra krydda att pappa fanns på plats. När målet kom var det inte många som gick säkra på WHA för pappa sprang ner genom hela läktaren till

relingen och bara skrek, säger Johan Carlsson.

Ett klockrent motiv

Och på plats den där kvällen i augusti fanns också Petra Andersson som var en av många som röstade på Johan Carlssons mål. Det var också hon som vann Å24-tävling och därmed ett VIP-paket för två personer till en IFK-match nästa säsong.

–Jag röstade på det målet för det var klockrent. Och det var sån stor glädje man kände när det hände. Dels för Johan, dels för alla IFK-fans men också för hela Åland. Johan förtjänade verkligen att vinna den här tävlingen. Och förresten jag var också en av dem som skrek hysteriskt när det hände, säger Petra Andersson.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Träffa vinnaren i Åland 24

■SPORT/TV. I kvällens Åland 24 får du träffa ”Årets mål”-vinnaren Johan Carlsson som får ta emot sitt diplom från Petra Andersson som vann tittartävlingen.

Johan tar oss också med på en tur till WHA där han

ska prova på om det går att göra om hans kanonträff.

Sändningarna i Åland 24 börjar 18.30. (mn)

Klockrent och med stor glädje. Så tyckte Petra Andersson att Johans Carlssons mål mot TPS var och röstade därför på honom i Åland 24:s tävling ”Årets mål”. Bland de som röstade var det också hon som vann VIP-paketet till en IFK-match nästa säsong. Och bland målskyttarna var det Johan som med en överlägsen seger tog hem hela tävlingen och i går lämnade Petra över ett diplom till vinnaren. ”Det ska hänga synligt hemma så att jag kommer ihåg det här målet under både de bra och dåliga stunderna”, säger Johan.

Foto: JONAS EDSVIK

Sportens kom ihåg

■ **agility.ax:** Träningshelg för Catrin Ekbåge från Sverige 5-6 december. Läs mer på hemsidan www.agility.ax. För mer info går det också bra att kontakta Anna Karin, tel 040 505 1037.

■ **agility.ax:** Höstmöte 26 november 19.30 på ÅKD:s kansli. Servering. Alla medlemmar välkomna!

■ **IFK Mariehamns ishockeysektion:** Stadgeenligt årsmöte onsdag 25 november klockan 18.00 i Islandias Cafe Nedsläppet. Välkommen.

■ **IFK simsektionen:** Årsmöte i Mariebad 19 november klockan 20.00.

■ **Motionserien i hockey:** Veckans premiärmatcher i motionserien: onsdag 18/11 kl.21 Sviby Slappa-skott-Roosters, torsdag 19/11 kl.21

Thunderbirds-IFK Veteraner, fredag kl. 20/11 kl.1930 IF Start-Ålandia

■ **Ridsport:** Hopptävlingar på Stall Aftonsol fredag 20 november 18.00 till cirka 21.00. Klasser 40/50 cm clear round, 60/70 cm A:1d, 80 cm A:1d och 90 cm A:1d. A:1d=grundomgång och omhoppning efter ny startsignal. Anmälan senast 18 november tel 33629 eller aftonsol@aland.net.

■ **RK Sleipner:** Hopptävling 22 november 12.00. Klasser: 1) 50 cm (RYTTARE som ej startat 70 el högre och ej startar klass 2), 2) 70 cm (RYTTARE som ej startat 90 el högre och ej startar klass 1). Proposition finns på hemsidan. Anm senast ti 17.11 kl 20 via hemsidan, mail sleipner@aland.net eller tel 13418. Frågor: Sussi 040-7523903.

■ **ÅID-skidor:** Intresseanmälan till gemensamt skidläger i Orsa Grönklitt alt Idre den 3 - 6 december görs senast vecka 47 till Stig 040-5935444. Vi åker med egna bilar och står för kostnaderna själva.

■ **ÅID-skidor:** Intresserade av VM på skidor för veteraner i Falun med start 20 februari gör en intresseanmälan till Lennart 040-8657070 eller Stig 040-5935444 senast onsdag nästa vecka. Skidlicens måste lösas.

■ **ÅSSF:** Sportskytteföreningens stödskytte med luftgevär, 10 m. 20 skott, cup 4, i dag tisdag 13.00 i Bredmo skyttehall.

■ **ÅSSF-skytte:** Luftgevär Cup III, Bredmo, i dag tisdag 18.15.

IFK möter allsvenskt motstånd

■ **FOTBOLL.** Lördagen den 20 februari möter IFK Mariehamn återigen allsvenska Gefle IF i en träningsmatch. Men var den matchen spelas

är ännu inte fastställt.

Så sent som i september i år var IFK över i Gävle och mötte GIF i en match som hemmalaget vann med 1-0.

Och i våras var GIF på Åland och mötte IFK i en match på Jomala konstgräs som slutade 1-1.

(mn)

”Ett kul sätt att röra på sig för hela familjen.”

22 november kl 13.00

Start/Mål vid Ålands Idrottscenter
Selina Säl loppet 1 km och Godbyrundan 5 km

Anmälan och info: Mattias Andersson
Tel: 0457 3749 849 kl. 9-17

E-post: mattias.andersson@finstrom.ax

Sista anmälningssdag: 20 november

Begränsat antal deltagare

Anmälningsavgift: vuxna 5 €, barn 3 €

(Anmälningsavg. inkl. medalj, diplom, korv, trip/kaffe och simning)

Efteranm. i mån av plats: 10 €

Arrangör: Kultur och fritidsnämnden i Finström/Ålands Idrottscenter

Frivillig tidtagning.

Selina Säl, Ålands egen maskot, är på plats och delar ut medalj till alla deltagare!

Domar utdelade i innebandybråket

Närkamp som urartade. Det var under ett derby i den åländska innebandyligan för snart två veckor sedan som en närkamp urartade. Till följd är nu den ena spelaren avstängd i elva matcher och den andra spelaren i tre matcher. OBS! Bilden är tagen vid ett annat tillfälle.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

INNEBANDY. Avstängning i elva seriematcher och avstängning i övriga matcher fram till april 2010. Det blev följden för den Liffarna-spelare som attackerade en motspelare i ett derby i åländska innebandyserien i början av november.

För den attackerade Lemlands IF-spelaren resulterade bråket i avstängning i tre matcher.

I går morse fattade Ålands innebandyförbunds tävlingskommitté, TK, med hjälp av förbundets styrelse, beslutet att den spelare som attackerade en motspelare

för knappt två veckor sedan stängs av i elva seriematcher. Han stängs även av i övriga innebandymatcher, som till exempel cupmatcher, fram till april 2010. För den attackerade spelaren blev påföljden avstängning i tre matcher framöver.

Det var alltså under ett innebandyderby i herrarnas division I i den åländska serien i början av november som det hettade till.

En av spelarna i Liffarna gav sig då på en motspelare i Lemlands IF med följden att den attackerade spelaren blev tvungen att uppsöka sjukhus. För Nya Åland berättar den skadade spelaren

då att han fått skador på tänderna, på synen samt hjärn-skakning.

Fortfarande polisärende

Att det tagit förbundet snart två veckor att komma fram till domen förklarar förbundets verksamhetsledare **Susanne Guildford** med att det inte har någon tidigare erfarenhet från den här typen av ärenden.

–Beslutet har dröjt eftersom vi inte har haft någon annat beslut att luta oss tillbaka på, säger hon.

Spelarna har nu två veckor på sig att överklaga domen, men hon anser att TK:s dom är rimlig.

–Jag skulle bli väldigt över-

raskad om de gör det, säger Guildford.

Det gjordes också en polisanmälning direkt efter bråket. Men polisen har ännu inte kommit så långt i ärendet.

–Det är fortfarande under utredning, säger kommissarie **Olof Lindqvist**.

En av spelarna har inte gått att nå och den andra ville inte kommentera domen.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Åklagaren yrkar fängelse för muta

■FOTBOLL. Åklagaren yrkar över ett halvt års villkorligt fängelse för en ungersk fotbollsspelare för givande av muta i näringsverksamhet, som det heter. Tingsrätten i Jyväskylä ger sin dom i ligalaget JJK-kopplade utfallet om två veckor.

Enligt åklagaren ringde den 21-åriga mannen till sin landsman, JJK-målvakten **Mihály Szerovay**, i oktober och erbjöd

denne en muta på 15.000 euro för att fixa till ett matchresultat. Målvakten nappade inte på erbjudandet och informerade sin klubb om samtalet. Klubben polisanmälde fallet.

Den åtalade förnekar att han erbjudit en muta. Enligt honom handlar det om ett missförstånd.

Rätten upphävde mannens reseförbud på måndagen. (FNB)

Ny chefstränare för JJK

■JYVÄSKYLÄ. Jyväskyläläaget JJK, som efter kvalmatcher behöll sin plats i fotbollsligan, tränas hädanefter av **Kari Martonen**. Den nye chefstränaren har skrivit på ett treårigt kontrakt med klubben för säsongerna 2010–2012.

46-åriga Martonen har i tiden spelat 248 matcher i Finlands högsta fotbollsserie. De fyra senaste åren har han jobbat med tränaruppgifter för ligalaget Honka. Dessutom är han andretränare för Finlands U21-landslag. (FNB)

Pokerfinnkampen till Åland?

■POKER. Efter tre år i Tallinn ser Pokerfinnkampen ut att flyttas till Åland.

Jens Jadbäck, bäste svensk i Pokerfinnkampen 2009 men också anställd av en av turneringens sponsorer, säger till Aftonbladet att han tror att tur-

neringen flyttas till Åland nästa år.

–Det verkar så, men inget är klart än. Det är flera sajter som sponsrar Pokerfinnkampen, säger han och poängterar att dessa behöver komma överens först om hur man ska göra. (mn)

En vinst för Käglan

■BOWLING. Det blev bara en vinst på fem matcher för BK Käglan i andra omgången i seniorernas riksserie i Pemark i helgen. Käglan ligger med det nu sist i serien som

toppas av Helsingforslaget Hak-Pa.

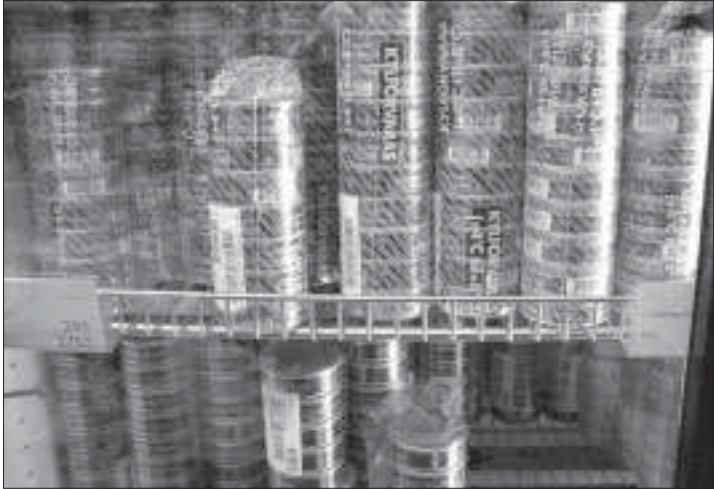
I laget ingick **Charles Nylund**, **Bjarne Aspgård**, **Annelie Nylund**, **Jerry Hägglund** och **Samuel Miros**. (mn)

Åländskt i Team Sportia Open-final

■TENNIS. **Viktor Eriksson** från Mariehamn Lawn-tennis-klubb gick till final i pojksingel 18 i Team Sportia Open i Norrtälje i helgen.

Men i finalen blev motståndet för tufft och Eriksson besegrades av **Millis Heimklo** från Näsbyröds tennisklubb med siffrorna 6-2, 6-2. (mn)

RIKSNYTT

För eget bruk. Visst får finländare handla taxfree-snus på färjorna, men inte för att sälja det vidare.

Foto: TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN

Snusdömda får dyr räkning att betala

HELSINGFORS. De som dömts i den stora snusrättegången kommer att få betala hundratusentals euro i ersättning. Helsingfors tingsrätt kom på måndagen med sitt utslag i fallet med import av tax free-snus till Finland i stor skala.

Ersättningsbeloppen är sammanlagt över 400.000 euro av vilka en stor del är ersättningar till tullen. I summan ingår också ersättningar för den ekonomiska nytta som de dömda beräknas ha fått i form av obetalda skatter, bonuspoäng och förmedlingen av snuset.

Ett tiotal personer, alla män, dömdes för inblandning i de illegala snusaffärerna. De dömdes till villkorliga fängelsestraff av varierande längd eller till samhällstjänst. De flesta av de åtalade nekade till åta-

len. Huvudgärningsmannen, en Helsingforsbo född 1957, dömdes till åtta månader ovillkorligt fängelsestraff som omvandlades till 185 timmar samhällstjänst. Mannen tog emot snus av flera personer och vidarebefordrade det till en kiosk i Berg-häll i Helsingfors. Sex andra män fick villkorliga straff från 20 dagar till tio månader.

De dömda kände varan-

dra och rätten ansåg att de genomförde brotten samfällt. Rätten ansåg också att de dömda importerade snus från Sverigebåtarna på uppdrag av huvudgärningsmannen och för att skaffa bonuspoäng på färjorna. De åtalade uppgav för tullen att de inte fick pengar för förmedlingen av snuset utan att den ekonomiska nyttan begränsade sig till bonuspoängen.

Enligt åklagaren importerades åren 2004–2007 mer än 3.000 kilo snus till Finland ombord på Sverigebåtar.

Begränsningar på väg

Det är förbjudet att sälja och distribuera snus i Finland. Sverige är det enda EU-landet där man får sälja snus. Från Sverige får man ta in snus i landet för eget eller den egna familjens bruk eller för att ge i gåva.

Privatpersoner får också för närvarande beställa snus från svenska webbaffärer. Om färjan tar i land på Åland får man ta in snus till ett värde av 430 euro.

Regeringen behandlar som bäst en skärpning av tobakslagen. Den skulle innebära att man får ta in bara 30 burkar snus i gången för eget bruk, men det vore förbjudet att köpa snus för en annan persons räkning eller att beställa snus från svenska webbaffärer. (FNB)

Tre åländska golfare i distriktsgruppen

■GOLF. Tre unga lovande spelare från Ålands golfklubb, ÅGK, har blivit uttagna till en träningsgrupp med Västra Finlands distrikt. Gruppen träffas upp till sex gånger gånger nästa år under ledning av tränaren **Esa Lehti**, och målet med träningsgruppen är att hjälpa golfarna att utvecklas till duktiga tävlingsspelare.

De uttagna från ÅGK är 16-åriga **Sebastian Lindman**,

som har spelat på AlueTour 09 och är 54:a på rankingen för AT, den andra är 15-åriga **Petra Nordqvist**, som har spelat på TsemppiTour 09 och är 6:a på rankingen för TT och den tredje spelaren är 13-åriga **Emma Lindman**, som har spelat på TsemppiTour 09 och är 3:a på rankingen för TT.

Uppstart för gruppen är i Vierumäki den 12 december. (mn)

Juho Mäkelä fortsätter i HJK

■FOTBOLL. Anfallaren **Juho Mäkelä** fortsätter spela för ligans mästarlag HJK också nästa säsong. HJK meddelade att man använder optionen om säsongen 2010 som stått i Mäkeläs kontrakt.

–Vi är glada över att Juho är inne på samma linje som vi om fortsättningen. Speci-

ellt mot slutet av den gångna säsongen hittade Juho en utmärkt målform och han är en väldigt nyttig spelare för oss med tanke på nästa år, sade HJK:s sportchef **Tuomo Saarnio**.

26-åriga Mäkelä återvände till HJK från skotska Hearts förra våren och gjorde åtta mål på 26 matcher. (FNB)

Stjärnor sänkte Willis

■FOTBOLL. IFK Mariehamns målvakt Willis Ochieng spelade hela matchen för Kenya när de förlorade mot Nigeria med 2-3 i lördagens VM-kvalmatch.

Inför över 40.000 åskådare i Nairobi tog Kenya ledningen med 1-0, men sedan vände Ni-

gerias storstjärnor på matchen. **Obafemi Martins** (Wolfsburg) gjorde två mål och **Ayegbeni Yakubu** (Everton) ett.

Resultatet innebär att Nigeria gick till VM-slutspelet i Sydafrika 2010, medan Kenya slutade sist i gruppen. (mn)

Kansikas och HJK överens

■FOTBOLL. Försvaren **Tuomas Kansikas** stannar i HJK. Hans nya avtal med Helsingforsklubben är tvåårigt.

–Tuomas passar bra som vänsterback efter att **Jukka Raitala** flyttat till Tyskland,

säger HJK:s sportchef **Tuomo Saarnio**.

28-åringen Kansikas gjorde 23 matcher för guldlaget HJK i årets fotbollsliga. Innan dess representerade han MyPa i fyra år.

(FNB)

➤ ÖVRIGT

ANSÖKAN OM LICENS FÖR FISKE AV TORSK ÅR 2010

I enlighet med rådets förordning (EG) nr 1098/2007 artikel 10 skall alla gemenskapsfartyg med en total-längd på minst åtta meter och som ombord har utrustning för torskfiske inom Östersjön i enlighet med artikel 3 i förordning (EG) nr 2187/2005 inneha ett specialtillstånd (licens) för torskfiske i Östersjön.

Ansökningar om speci-altillstånd för fiske av torsk i Östersjön under år 2010 skall inlämnas till landskapsregeringens fiskeribyrå senast den 27 november 2009

Fiskeribyrån

➤ ANBUD

ÅLANDS OMSORGS-FÖRBUND K.F

inbegär
ANBUD

För uppgörandet av

byggnadsritningar för gruppboende för äldre i Hammarland, Kattby.

Anbudshandlingar finns att hämta från omsorgskansliet, Strandgatan 23, 22100 Mariehamn

Slutna anbud märkta ” Gruppboende” skall vara Ålands omsorgsförbund k.f., tillhanda **senast den 1 december 2009 kl. 15.00.**

Ytterligare information ges av: Dan Engblom, ordf. i byggn.kom. tfn.: 040-5265467 Veronika Snellman, oms.dir. tfn.: 15746.

16.11.2009
Byggnadskommittén

Just nu har vi ledig kapacitet i cykelverkstaden

Passa på och gör ”våröversynen” redan nu!

Prisexempel

Allmän översyn + smörjning

20,-

tel 14 950
Skarpansv. 28
Öppet: må-fre 9-17
lör 10-14

➤ ÖVRIGT

TELEMEDDELANDE

På grund av omkopplingsarbete kommer störningar och avbrott i den mobila telefontrafiken samt bredbandstrafiken inom **Eckerö** att förekomma **onsdag den 18 november kl. 03.00- 07.00.**

Ålands Telefonandelslag

Hantverkargränd 1, 22150 Jomala, tel 41053

➤ MÖTEN

Välkommen på

Liberalerna på Åland r.f. HÖSTMÖTE

torsdagen den 26 november 2009 kl. 18.00 i Alandicas musiksall, Mariehamn

Diskussion om beskattningsbehörigheten

Stadgeenliga höstmötesförhandlingar Salladsbuffé.

Anmälan till buffén senast torsdag 19.11 per e-post liberalerna@lagtinget.ax eller per telefon/mess 0457 384 8806 eller 25 362.

SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

liberalerna

Så räddar (S) Åland

■ **Socialdemokraternas** förslag till förändringar i budgeten för år 2010 syftar till att rädda viktiga verksamheter från de skadliga nedskärningar som regeringen föreslår. Dessutom kommer vi med nya ideér och vi vill att långsiktiga beslut fattas för att olika verksamheter skall få arbetsro. De mesta finansierar vi genom att föreslå att stödet till jordbruket inte ökas under perioden 2007-2013 med 1,6 milj euro. Dessutom vill vi ta bort 0,9 milj. euro som anslagits för provborrningar för Föglötunneln och de 0,3 miljoner som tagits upp för att anpassa Läromedelscentralens utrymme för Polisens behov.

Vi föreslås också att ett externt lån på 5 milj. upptas som en delfinansiering av Sjöfartsmuseets om- och tillbyggnad. Enligt oss är det klokt att låna till ett sådant projekt som utgör en enstaka investering och som har en viss stimulerande effekt för att upprätthålla sysselsättningen inom byggbranschen.

De verksamheter vi räddar genom våra förslag är, Medis, Ålands turistförbunds marknadsföring , Höskolans

verksamhet och ÅSUB. Vi föreslår också en indexjustering av kommunernas landskapsandelar och upptar medel för att vara med och ta vårt ansvar för Nordiska ministerrådets Skärgårdssamarbetet och Ålands plats i Röda Korsets skola i Norge.

Vi vill inte att Handelskamarens rådgivningen flyttas till Ålands teknologacentrum vars verksamhet vi vill utvärdera..

I enlighet med vårt löfte att vi inte sparar på gamla och sjuka föreslår vi att Övergårds vid Grelsby sjukhus blir kvar till 2011 när Trobergs hemmet står klart och den psykiatriska vården också flyttas till staden. Vi vill inte höja hälso- och sjukvårdssavgifterna utan föreslår att de bibehålls på nuvarande nivå dock så att sjukpensionärer inkluderas bland de grupper som har ett lågt kostnads-skydd. till detta återkommer vi när regeringen presenterar sina ändringar i avgiftslagen

Landskapsregeringen skjuter ansvaret för att få budgeten i balans på kommande regeringar och lagting. Vi anser att detta är fel. Vi

vill se ett nytt och modernare budgeteringssystem och principer för begreppet budget i balans. Därför föreslår vi att regeringen i kommande tilläggsbudget presenterar förslag på hur och när de vill få landskapets budget i balans.

Socialdemokraterna har också nya ideér. Vi vill pröva om man kan göra Naturbruksskolan till ett ekologiskt centrum och vi tycker att Jomala gårds marker skall göras till golfbana ifall det är miljömässigt, tekniskt och ekonomiskt möjligt. Det är att återanvända naturresurser istället för att exploatera ett oersättligt naturområde som Stornäset. En golfbana i Jomala är också regionalpolitiskt riktigt.

Skärgården drabbas hårt av regeringens budgetpolitik. Trafiken försämras, driftsprivatisering av färjtrafiken hotar många skärgårdsbors arbetsplatser, försämringar i hälsovårdarberedskapen och det faktum att man tar bort den ambulerande tandkliniken är exempel på regeringens nedskärningar som sannolikt bidrar till att öka skärgårdens avfolkning. Regeringen för

bara ut negativa signaler till skärgården

Vi föreslå att hälsovårdarberdskapen bibehålls och att man tar ett långsiktigt helhetsgrepp om skärgårdstrafiken och utarbetar en ny och modern trafikplan som särskiljer gods- och persontransporter, som förbättrar kortruttsystemet och beaktar behovet av interna förbindelser för att öka det interkommunala samarbetet mellan skärgårdskommunerna. Tills dess att man har en ny trafikplan som bygger på tankarna om hållbar utveckling skall man avstå från privatisering av skärgårdstrafiken.

De landskapsanställda förväntas offra en hel del för att ekonomin skall gå ihop. Vi avstår i detta skede från att ha åsikter om permitteringsförslagen och väntar på mera information och fackens åsikter. Däremot vill vi inte ta ut maximalt ur pensionsfonden för de landskapsanställda utan anser att högst 50 procent av pensionsutgifterna skall tas i bruk. För mera information titta in på vår hemsida [www. socialdemokraterna.ax](http://www.socialdemokraterna.ax)

Barbro Sundback (S)
Camilla Gunell (S)
Carina Aaltonen (S)

➤ MÖTEN

Medlemmarna i

Andelslaget Åländsk Rapport

kallas till

ORDINARIE ANDELSSTÄMMA

onsdagen den 25 november 2009 kl. 15.30 i tidningshuset i Dalbo, Uppgårdsvägen 6.

Vid stämman kommer att behandlas de ärenden som enligt 13 § i andelslagets stadgar skall behandlas på ordinarie andelsstämma

Bokslutshandlingarna finns till påseende för medlemmarna i tidningshuset i Dalbo.

Styrelsen för Andelslaget Åländsk Rapport

➤ MÖTEN

Tehys fackavdelning på Åland r.f.

håller ordinarie

HÖSTMÖTE

tisdagen den 1 december 2009 kl. 18.00 i Alandica Kultur & Kongress i Mariehamn

- Stadgeenliga ärenden
- Information och diskussion om aktuella frågor
- Servering och lotteri

ALLA MEDLEMMAR VÄLKOMNA!

Styrelsen

Ingen plats för de döda

■ **Var** ska vi förvara våra döda efter den 30 november?

Följande är ett utdrag ur ett brev daterat den 9.9 2009 från ÅMHM (Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet) till Saltviks församling: ” Åland fick en ny miljöskyddslagstiftning den 1 december 2008. Enligt 29 § ska alla pågående verksamheter som ska ha genomgått miljöprövning men som saknar miljö-tillstånd och inte genomgått miljögranskning föreläggas att inom två månader söka om godkännande. Samtidigt ska verksamheten lämnas för åtal. Straffet för att verka utan godkännande ger böter eller fängelse upp till sex månader.”

I klartext betyder det att ef-

ter den 30 november 2009 får ingen begravas på till exempel Saltviks begravningsplats förrän ÅMHM gett tillstånd därtill. För några år sedan förstörades begravningsplatsen, varvid alla enligt då gällande lag nödvändiga tillstånd införskaffades från olika myndigheter och också från dåvarande landskapsstyrelsen. I dag är tydligen dessa handlingar verkningslösa och saknar praktisk betydelse.

Man förstår att denna nya myndighet kanske saknar arbetsuppgifter. För att verka duktiga och ansvarsfulla har man tydligen läst lagen och förordningen för att hitta något att göra. Men nog borde man ha kunnat hitta mer meningsfulla uppgifter än att

ägna sitt intresse åt att hota prästerskapet med fängelse om dom utför begravnningar efter den 30 november.

Och finns det tillräckligt med kylrum i landskapet för att förvara våra döda i tills ÅMHM hunnit bereda och besluta i alla de begravningsplatsärenden som nu blir aktuella?

ÅMHM påpekar nämligen i samma skrivelse att till följd av uppmaningen att söka miljö-tillstånd förväntar de sig en sådan ökning av antalet ärenden att sökanden kan få vänta långt över ett år på beslut. Så nu gäller det för oss alla att hålla oss på benen så länge som möjligt.

Runa Lisa Jansson

Varför inte Mariehamn?

■ **Hade** en liten insändare i fredags men fick fel svar! (Stans lott).

Fråga till lantrådet och landskapsregeringen: Eckerö-

hallen får enligt budgetförslaget ny konstgräsmatta till 100 % . Vad får Mariehamn om man satsar på konstgräs! Har landskapsregeringen

frågat användarna var dom vill ha konstgräs!

Carl-Johan Wikström
Stadsfullmäktige

Läkare varnar för ”squalen” i vaccin

■ **I Tyskland** tilltar kritiken från läkarsidan mot de använda ämnena i svininfluensavaccinet.

Kritiserade är vaccinerna PandemrixR och FocetriaR. De innehåller squalen som adjuvans (förstärkningsmedel). Tusentals US-soldater kom i kontakt med squalen i samband med massvaccineringar i gulfkriget. Ämnet hade använts som vaccin-förstärkningsadjuvans i första gulfkriget.

En amerikansk studie lär

nu antyda att 23-27 procent (alltså var fjärde) fick gulfkrigssyndrom genom vaccinering med squalen. Symptomerna är kronisk trötthet, fibromyalgi, koncentrationsproblem, långvarig huvudvärk, utmattning och allmän värk. Syndromen kan även innebära matsmältningsproblem och hudutslag. För många patienter har besvären inte förbättrats sedan 1991.

Hos 95 procent av de vaccinerade drabbade hittade man squalen-antikroppar. I gruppen av de ovaccinerade utan

symptom var det 0 procent.

Först efter mera än 10 år medgavs dessa resultat av US-försvarsministeriet.

Även i flera djurförsök kunde autoimmunsjukdomar framkallas med squalen.

Squalen är ett naturämne som finns i bl a olivolja. Vid insprutning under huden eller i muskler verkar det inflammationsframkallande.

Dessa uppgifter hittade jag på läkarwebbsidor, vill bara meddela ifall det intresserar.

KK

TV-programmet

6.15 Agenda (R)
7.00 Rapport
7.07 Regionalt
7.28 Gomorron Sverige [324001833]
10.30–13.00 UR [1173678]
13.00 Rapport [53456]
13.05 Fashion: Modeveckan i Milano (R) [854524]
13.35–14.05 Ansikte mot ansikte: Henning Mankell (R) [231659]
14.25 I regnskuggans land (R) [859253]
15.20 På dessa skuldror [5036727]
FILM Svenskt drama från 1948. I rollerna: Ulf Palme, Holger Löwenadler.
17.00 Rapport [54562]
17.05 Gomorron Sverige [110901]
18.00 Hannah Montana (R) [51814]
18.25 Mitt i naturen (R) [64920] Naturmagasin.
18.55 Sportnytt [5478659]
19.00 Rapport med A-ekonomi [73475]
19.10 Regionala nyheter [8271974]
19.15 Go'kväll [336307]
Gäst är trubaduren och författaren Peter Barlach.
20.00 Kulturnyheter [18562]
20.15 Regionala nyheter [1548104]
20.30 Rapport med A-ekonomi [758]
21.00 Sommarpratarna [82727]
Samtal. Del 2 av 6. Gäster: Pia Johansson, Måns Herngren, Morgan Alling, Jasenko Selimovic, Camilla Läckberg.
22.00 Andra Avenyn [87036]
22.45 Cecilie [7620611]
FILM Dansk thriller från 2007. Cecilie ser och hör saker som ingen annan kan uppfatta. En natt upplever hon en våldtäkt men inga bevis finns. I rollerna: Sonja Richter, Anders W Bertelsen.
0.20 Kulturnyheter (R) [1750789]
0.35 Morden (R) [3270147]
1.35 Ett fall för Louise (R) [9842760]
2.05 Sleeper cell (R) [4316012]
3.00 Livet i Fagervik (R) [9163692]
3.45 Playa del Sol (R) [9414692]
4.15 Åter till Prag (R) [7459692]
5.00–5.45 Landet runt (R) [1681586]

10.30–17.00 24 direkt [83678104]
17.20 Ställe (R) [69524]
Dansfilm. Regi av Jonas Åkerlund.
17.50 Hockeykväll (R) [30475]
18.20 Nyhetstecken [2251456]
18.30 Oddasat [42678]
18.45 Uutiset [532494]
19.00 En Stasiagents död [87949]
Tysk dramadokumentär från 2009. Året är 1981. Bakom murarna håller den östtyska hemliga polisen Stasi en skenrättegång med agenten Werner Teske. Hans brott: han har planerat att fly till väst. Genom en blandning av dramatisering, autentiska bandupptagningar och intervjuer med dem som var med får vi följa hur Stasi tog livet av en av de sina.
19.55 Rapport [9483901]
20.00 Vem vet mest? [9833]
Frågesport. Även 22/11.
20.30 London live [8104]
Brittisk musikunderhållning med Lily Allen, N-Dubz, Alesha Dixon och All American Rejects. Programledare: Sara Cox. Även 18/11, 21/11.
21.00 Dina frågor – om pengar [6235]
Privatekonomiskt magasin. Alla kan ju bli sjuka. Men alltför få har garderat sig för vad en längre tids sjukdom kan betyda för hushållskassan. Programledare: Sverker Olofsson, Linda Nilarve.
21.30 Debatt [9456]
22.00 Aktuellt [6369]
22.30 Kobra [8340]
Kulturmagasin.
23.00 Sportnytt [61765]
23.15 Regionala nyheter [9570272]
23.25 Rapport [3884456]
23.30 Hallå Mumbai [51388]
Del 7 av 7. Kenny vaknar upp i Terris säng utan en aning om hur han hamnade där. Även 19/11.
23.55 UR: Bilden av vilden (R) [6677659]
Dokumentärserie. Många aboriginer lever i dag fångade i apati, alienation och sorg. Även 20/11.
0.55–1.55 Sverige! (R) [9467499]
Kulturmagasin. Även 20/11.

7.30 Montel Williams show [8081475]
8.25 Spin city (R) [4815630]
8.55 Alla älskar Raymond [5628272]
9.25–9.50 How I met your mother [3139272]
10.40 Oprah Winfrey show [6091543]
11.30 Våra bästa år [3373678]
12.25 Project runway (R) [8017765]
13.20 How I met your mother (R) [2950299]
13.45 Alla älskar Raymond (R) [918017]
14.15 Oprah Winfrey show [282253]
15.10 Extreme home makeover [6920814]
16.05 Funniest pets and people [4270388]
16.35 Funniest pets and people [8952949]
17.00 Project runway [471475]
18.00 Hell's kitchen [475291]
Brittisk realityserie från 2008. Del 1 av 15. De 16 hoppfulla kockarna som valts ut från hundratals sökanden delas upp i två lag. Ett tjejlag och ett killlag.
19.00 Navy CIS [578727]
Amerikansk kriminalserie från 2004. Teamet undersöker en marinsoldats mystiska fall från en klippa.
20.00 2 1/2 män [407630]
Amerikansk komediserie från 2004.
20.30 2 1/2 män [406901]
Amerikansk komediserie från 2004.
21.00 Navy CIS [109611]
Amerikansk dramaserie från 2009. Gibbs tvingas gräva i det förflutna när mordet på en marinsoldat och två av hans vänner visar sig ha ett samband till saker som hänt i det förflutna.
22.00 NCIS Los Angeles [138123]
Amerikansk kriminaldramaserie från 2009. Teamet jobbar med mordet på en knarklangare, men fallet visar sig vara lite för personligt för en av dem.
23.00 Hell's kitchen [129475]
0.00 Navy CIS (R) [752673]
0.55 2 1/2 män (R) [8883166]
1.20 2 1/2 män (R) [5019876]
1.50 Spin city [8378383]
2.15 The unit [7292302]
3.05 Cityakuten [4373895]
3.55–6.00 Empire Falls [21179166]

6.15 Veterinärerna (R) [24884104]
6.50 Nyhetsmorgon [95746833]
11.00 Nyhetskanalen [890746]
11.05 Efter tio [2139433]
12.00 Nyhetskanalen [545659]
12.05 Efter tio [4658543]
12.55 Hem till gården [310185]
13.20 Hem till gården [7963340]
13.55 Nyhetskanalen [6064036]
14.00 Trav [463562]
14.25 Förlösningskliniken (R) [5658720]
15.30 Nyhetskanalen [831949]
15.35 Jon, Kate och åtta barn [1279388]
16.05 Ghost whisperer (R) [8055104]
17.00 That '70s show (R) [746746]
17.25 That '70s show (R) [471611]
18.00 Förkväll [9424307]
Svenskt magasin från 2009. Programledare: Elisabet Höglund, Yvonne Ryding, Carin da Silva.
19.20 Keno [461814]
19.30 Lokala nyheter [842369]
19.35 Lokalt väder [6884494]
19.40 Ekonominyheterna [8415833]
19.50 Vädret [8411017]
20.00 Nyheterna [405272]
20.30 Halv åtta hos mig [404543]
Svenskt matlagningsprogram från 2009.
21.00 Äntligen hemma [107253]
Svenskt inredningsprogram från 2009.
22.00 House [136765]
Amerikansk dramaserie från 2008-09. En föräldralös tonåring blir mystiskt sjuk. Foreman tar sig an ett eget fall och börjar ifrågasätta om han klarar av jobbet utan Houses översyn.
23.00 Nyheterna [924562]
23.25 Sporten [1553456]
23.35 Vädret [2239814]
23.38 Lokalt väder [302239814]
23.40 America's got talent [9411746]
0.55 Jordan, rättsläkare (R) [7061586]
1.50 The District (R) [7209692]
2.40 Arkiv X (R) [4670895]
3.25 The practice (R) [4656215]
4.10 Poplar [2858012]
4.55 Robin Hood (R) [2867760]
5.40–6.25 Säsongsavslutning: Bröllopsform (R) [3821654]

6.00–10.00 Godmorgon med A-laget
14.00 Mat med Tina
14.30 Kroppen på G
14.45 Om du var jag
Gränser. En programserie som tar upp små och stora frågor i livet.
15.00–15.09 Luciakandidaterna 2009
Årets Luciakandidater presenteras.
16.56 Toppform
Del 11 av 12. Programledaren Blossom Tainton Lindquist står inför sin hittills största utmaning.
17.25 Mitt Paradis
Överbytipset: Stenläggning.
17.55 TV-nytt
18.00 BUU-klubben
Ulla: Skattjakten.
18.30 Dok: Alla torskar
Torskens framtid i Östersjön hänger på en skör tråd. Trots det dumpas varje vecka tonvis med död torsk som får ruttna på havets botten.
19.30 TV-nytt
19.55 Sportnytt
20.00 Barn har rättigheter
Jacinta 5 år, Australien. FN:s konvention om barnets rättigheter 20 år.
20.02 Min sjunde vår
Sexåriga Ragnar vill uppleva våren ute i naturen.
20.57 Barn har rättigheter
Kylie 4 år, Kanada. FN:s konvention om barnets rättigheter 20 år.
21.00 Sportmagasinet
Människor i idrottens värld.
21.30 Pinsamt
Dansk komediserie. Del 2 av 10. Dansk Folkeparti.trampa i klaveret.
21.53 5 minuter
22.00 TV-nytt
22.10 Rebus
Del 6 av 10. Den blottade miljonären. En välgörenhetsarbete blir upptäckt med en prostituerad under en polisrazzia på en bordell.
23.20 Oddasat
23.35–0.05 Boktid

ÅLANDSKANALEN
Kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30
Nyheter och rakt på. Glenn tar vem. Färjan -Glenn dejtar tjej nummer 2.
ÅLANDS RADIO 91.3 MHz
6.45–9.00 Gomorron. Med Tua Åström.
6.45 Beträktelse. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00–11.30** Förmiddax. Med Ann-Christine Karlsson. **9.00** Dagens väder. **9.15** Låshörnan: Vägen från Stormskäret. **9.30** Ålandsnytt. **9.40** Musik för öppna öron. **10.30** Ålandsnytt. **10.33** Min musik. Med Tony Wikström. **11.30–13.00** Lunchdax. **11.30** Ålandsnytt. **11.45** Sportnytt. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15** Kulturen. **12.30** Gomorron. **12.55** Ålandsnytt. **13.00–16.00** Vardax. Med Tom Wiklund. **13.00** Lyssnarnas tio i topplista. **13.55** Ålandsnytt. **14.00** Rätt skall vara rätt. **14.55** Ålandsnytt. **15.00** Firardax. **15.55** Ålandsnytt. **16.00–18.00** Åland i dag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Emelie Svedjer. **16.00** Aktuellt. **16.15** Panorama. Heta frågor i de åländska kommunerna diskuteras. Lyssnarna får messa och mejla in frågor och åsikter till programmet. Sänds i repris på lördag kl. **16.55** Ålandsnytt. Sänds även kl. **18:55**. **17.05** Sportnytt. Sänds även kl. **19:05**. **17.10** Åland i dag fortsätter. **17.55** Ålandsnytt. Sänds även kl. **19:55**. **18.00–21.10** Kvällsdax. Dagens bästa i repris. **18.00** Aktuellt. **18.05** Kulturen. Repris. **18.20** Gomorron. Repris. **18.55** Ålandsnytt. Repris från kl. **16:55**. **19.05** Sportnytt. Repris från kl. **17:05**. **19.10** Åland i dag. Repris från kl. **16:15**. **19.55** Ålandsnytt. Repris från kl. **17:55**. **20.00** Åland i dag. **20.45** Låshörnan: Vägen från Stormskäret. **21.00–21.10** Beträktelse.

På djupet med sommarvärdar
I "Sommarpratarna" möts fem värdar från radions klassiska program. I-kväll träffas skådespelaren **Pia Johansson** (bilden), regissören **Måns Herngren**, skådespelaren **Morgan Alling**, teaterregissören **Jasenko Selimovic** och deckardrottningen **Camilla Läckberg**. **SVT1 21.00**

Se det med egna ögon

www.24.ax

5.55 Byn utan kvinnor [4121543]
6.25 Ettans morgon-tv [12459185]
9.30 Coronation Street [7309678]
10.15 Kungskonsumenten [4522940]
10.45–10.55 Fridlyst: Kantolas en [1706272]
11.00 Tv-nyheter [54104]
11.05 YLE News [8471369]
11.10 Läkarcentralen på Clarence Street [1910291]
Anklagad.
12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker [68185]
13.00 Tv-nyheter [48524]
13.05 Gåtor nas rum [1950104]
14.20 Encyklopedin [2517982]
14.30 Läkarna [6659]
15.00 Tv-nyheter [38562]
15.05–15.55 Herrskap och tjänstefolk [5868920]
16.00 Mot [1104]
16.30 I historiens rum [5765]
Del 2 av 8. Gamla studenthuset. Professor Matti Klinge berättar bl a varför kor har varit på bete på studenthusets bakgård och varför huset ockuperades.
17.00 Tv-nyheter [59017]
17.08 Läkarcentralen på

Clarence Street [300112369]
18.00 Tv-nyheter och väder [7982]
18.30 Prisma Studion [5901]
Aktualitetsprogram om vetenskap.
19.00 En fascinerande värld: På resa genom USA [5727]
Del 6 av 6. Stilla havet.
20.00 En sann historia: Kotkas ros [123]
20.30 Tv-nyheter och väder [14235]
20.55 Sportrutan [1498611]
21.00 Min son Jack [7486949]
FILM (My Boy Jack)Amerikanskt drama från 2007. Rudyard Kiplings son var nysynt, men drömde om armén. I rollerna: Daniel Radcliffe, Kim Cattrall.
22.35 Miitta [5942291]
Yles chef Mikael Jungner gör debut som sångare, gumma och hallåman. Martina Aitolehti drar på sig kalsonger.
23.05 Tv-nyheter [9858982]
23.10 Prisma: Ljusets mörka sida [5153369]
0.00 Nyhetsfönster [99882925]
4.00–5.55 Nyhetsfönster [4667857]

6.00 Tellus-frågesport [9168825]
6.50 Lilla tvåan [97329098]
8.53 På gräsrotsnivå [306108340]
9.00 Oddasat [60291]
9.15 Regionala nyheter [7280140]
10.35 McLeods döttrar [7616140]
11.20 Smakresa: Äkta Asien [7148814]
11.45 På riskgränsen: Jättebyggen [7852727]
12.35 En naturfotograf i fara [2633630]
12.55 Hilmadagen [1144524]
FILM Finsk komedi från 1954. I rollerna: Tauno Palo, Aino Mantsas, Edvin Laine, Matti Rani. Regi: M Kassila.
14.10–14.19 Nyhetsåret [5794901]
14.25 Där björkarna susa [2370185]
15.15 Treklovörn [5877366]
15.40 Galen grej [1051185]
16.10 Mannen från Snowy River [5089340]
16.55 Så mycket liv i naturen [4827388]
17.00 Will & Dewitt [70475]
En shoppingrunda. Något att

bita i.
17.23 Lilla tvåan [300661291]
18.00 Smultronstället [50456]
18.50 Tv-nyheter [7231104]
19.00 Regionala nyheter [21524]
19.10 Sportrutan [8364494]
19.15 Tvåans höstväder [8361307]
19.20 Akuten [2028307]
20.00 För några få skojar fler (R) [19562]
20.50 Finland express: på begäran av publiken [6947307]
21.00 A2 Tema: Medier och makt [35524]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [8215659]
22.05 A2 Tema: Medier och makt [8960479]
23.15 The Big White [9294369]
0.55 Comedy Inc. [5168147]
1.20 Radio Millennium [5159499]
1.45 Frågespel [1245383]
3.00 Dolt ord [2584168]
4.00 Sudoku [5453948]
5.00–6.00 Frågespel [6984924]

5.30 Väder [4937562]
6.05 Studio55 [9377776]
6.25 God morgon Finland [52236611]
9.10 Studio55 [5836498]
Pratshow för dig som är över 50. Programledare är Pirjo Haapoja och Markku Veijalainen.
9.35 Vad ska vi äta i dag? [8385562]
9.40 Känslor och dofter [5749678]
10.25 Eurojakten [5578833]
10.35 Emmerdale [2893833]
11.05 Emmerdale [5810765]
11.35 Köpkanalen [8559630]
12.35 Astro-tv [4175833]
13.10 De vackra och de djärva [2385253]
Amerikansk underhållningsserie från modevärlden i Los Angeles.
13.35 Vad ska vi äta i dag? [6782340]
13.40 Godmorgon Finlands bästa bitar [870956]
14.05 Nöjesnytt [3409678]
14.10 Alf [653678]
Grannpojken.
14.40 Läkarna [2855543]
En tidsbomb.
15.30 Lärlingen [507524]
Fart på bilarna! Vem får

jobbet som försäljningschef i Hjällis Harkimos Sibbo Strand-projekt?
16.25 Eurojakten [463291]
16.50 Nyheter [8736765]
16.55 De vackra och de djärva [3942098]
17.20 Vad ska vi äta i dag? [8726388]
17.25 Emmerdale [801727]
17.55 Dagens jobb! [4291036]
18.00 Emmerdale [421479]
18.30 Vihreä Kultra [376140]
19.00 Sjuans nyheter [583104]
19.20 Dagens väder [753307]
19.30 Dolda liv [781104]
20.00 Starter jungle [848098]
21.00 Lipstick Jungle [406036]
22.00 Tians nyheter [957765]
22.15 Dagens väder [5193814]
22.20 Resultatrutan [1798758]
22.30 C.S.I. New York [487901]
23.30 Förhandlarna [483185]
0.30 Tredje stenen från solen [7905031]
Dick tänker inte låta Marys nya ställning överskugga honom, inte frivilligt åtminstone.
1.00 Eurojakten [4955924]
2.00–5.30 MTV3 Chat [78685079]

” Varför inte skarva Skarven så skorven blir en bro? ”

MESSARE

debatt

De Gamlas Hem måste slå vakt om personalen

Första avsnittet av Eva Dahléns debattartikel om äldreården och De Gamlas Hem publicerades i gårdagens tidning.

■ Personalsituationen på DGH är i dag sådan att de boende hjälps till sängs mellan 17:30 och 20.45, dvs. när vi aktiva i samhället börjar vårt andra liv med föreningar, politiska möten, TV-program då ligger man redan på DGH, efter en ganska så passiv dag med liten sysselsättning . Resultatet av detta tidiga sänggående är naturligtvis att många är färdigt utsövda redan mitt i natten och behöver hjälp av personalen med toalettbesök, med oro och ångest osv. Denna hjälp finns inte alltid att tillgå, då den enda personal som finns på avdelningen är borta för att hjälpa en kollega på en annan avdelning.

På DGH finns i dag 67 platser varav 64 är belagda. 12 (18,75 procent) av de boende klarar av att klä sig men behöver hjälp med duschning, 24 (37,50 procent) behöver alltid två vårdare, 28 (43,75 procent) klarar sig med en vårdare vid påklädnig, toalettbesök o.s.v. 38 (59,38 procent) personer sitter i rullstol eller kronikerstol och tolv är i behov av att få

vårdas på en demensavdelning. Vid dödsfall är man tvungen att ringa in extra personal för att sitta med den döende. Vad händer om man inte får tag i extra personal?

En individuellt upplagd sysselsättningsterapi borde vare ett naturligt inslag i vården på ett äldreboende som DGH. Vi vet ju alla att passivitet är hjärnans västa fiende. Men även en dagverksamhet kunde, som avlastning för anhängigårdare och som omväxling för de som vårdas i hemmen starta i DGH, utrymmen finns och de flesta kommuner ligger på ett avstånd som det tar 15-30 minuter att färdas. Detta skulle även ge liv i vardagen på DGH.

Maten är mycket viktig för en gammal människa, minst lika viktig som för ett barn, födan skall innehålla rätt vitaminer och näringsämnen och med snålt tilltagna budgetmedel är det svårt att uppfylla detta. Till hjälp borde man som på sjukhus ha en dietist, t.ex. på konsultbasis, som kan ge råd.

Personalmässigt står DGH inför en stor utmaning i och med att Mariehamns nya moderna Trobergshem står klart och kommer att sluka personal.

För att behålla den fina personal som finns måste, förutom ett gott ledarskap samt jämlik och bra personalpolitik, även de arbetsredskap som finns vara moderna och effektiva. I dag ligger de boende på 15-20 år gamla skumgummimadrasser, sängar som redan förpassats till källaren som kasserade måste åter tas i bruk p.g.a. att inte fullt så gamla sängar är sönder.

Lyfthjälpmiddel fungerar inte och inlånade hjälpmedel måste returneras, det kan röra sig om lyft på upp till 130 kg, osv. Alla hjälpmedel måste vara i bra skick och fungera för att man skall kunna behålla en duktig personal. Tillräcklig och välmotiverad personal är a och o för DGH.

I och med att Gullåsen blir ett rent sjukhus kommer också Gullåsenavgifterna att avlyftas kommunerna och i framtiden kommer de som bor på DGH att vara personer som alla har varit yrkesarbetande och lyfter pensioner och i och med det kommer även inkomsterna för DGH att öka.

I dag är en plats på DGH budgeterad till 153 euro/dygn att jämföras med Mariehamns Trobergshem, 167 euro/dygn och Mariehamns demensboende Mariegård, 170 euro/dygn.

Gullåsens dygnskostnad är i dag 269 euro/dygn. En låg budget är inte alltid den bästa i längden.

Sist men inte minst vill jag också lyfta fram huvudmannaskapet för DGH. Den tröghet som ligger i ett kommunalförbund hör inte hemma i vår moderna digitala värld, ett system som har månadslånga remissrunder som kan resultera i nya månadslånga remissrunder. Det är på tiden att man påbörjar en genomgång av huvudmannaskapet och försöker hitta en modernare och smidigare lösning. Vi måste också komma till insikt att våra små åländska kommuner i framtiden kommer att vara driftsbolag för vård-skola-omsorg om vi skall ha en fullvärdig service med bibehållen kommunstruktur.

DGH har potential att bli ett hem dit människor köar att få komma, inte för att de måste, utan för att de vill. Men allt beror på medlemskommunernas politikers vilja. Låt oss leva upp till fattade beslut och vallöften. Kom ihåg att de äldre i vårt samhälle inte har tiden med sig **Eva Dahlé**n Ordförande förbundsfullmäktige för DGH och representant för Lemland

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■■■ Om jag hade lyckats med att ta mej dit jag är idag för 5 år sen! Så hade vi ett mycket bra liv i dag du och jag! Men hur jag än försökte kom jag inte ur skiten! Och nu när jag lyckats så är det försent! Men du har en stor bit av mitt hjärta, som inte försvinner vad som än händer! **N.**

■■■ Julen närmar sej med stormsteg och paniken kommer sakta krypande! Dag för dag! **0457.**

■■■ Är farmville nya lantis? **0457.**

■■■ Du gör alldeles rätt. Vänner ska man välja med omsorg. Hellre kvalitet än kvantitet. Har samma problem att inte kunna vara sån egoist som man borde... **0457.**

■■■ Ihopvikbar Nokia borttappad i fredags kl 20.15. i stan. Om den hittas och lämnas till polisen väntar bra hittelön. Stort personligt värde. **040.**

■■■ Karlström och Sundback! Varifrån tror ni att det mesta av livsmedlet kommer ifrån? Det är bönderna som producerar det ni använder alla dagar. Och ni kallar er politiker, nej avgå! **Bonde.**

■■■ Jag skulle gladeligen ge min högra arm för att få prata med dej igen! **0457.**

■■■ Ni som stod och glinade så patent i den gamla avlagda telefonkiosken vid infarten till Zetterströms varv i lördags kl 13.25! Känner ni igen er på beskrivningen? Majonäs gult hår, rörligt skägg, stora näsborrar och stank av vitlök. Kanske en dejt? **Hälsn jag i gråa Anglian.**

Kanske man skulle döpa om Skarven till Skorven. **040.**

Slarven kan dom döpa om Skarven till. **Kapten Krok.**

■■■ Bra inlägg i måndagens Nyan av "jag i skogen"! Applåder till dig! **H från en som håller med.**

■■■ LR tänk om sorkhälet till Föglö blir av samma kvalitet som Skarven-ladan. Stoppa före sork-soppa också börjar koka. **040.**

■■■ Jag tyckte precis att det lukade nybakta pepparkakor på Dalgränd. **040.**

■■■ Varför inte skarva Skarven så skorven blir en bro? **Tänknikern.**

■■■ Finns inge fäste, sierra boten del! **0400.**

■■■ Natur och miljö. Utökade inkomster i u-länder leder i dags-

läget till ökad miljöpåverkan, har läst om trädprojektet, är inte övertygad. Jag är inte överhuvudtaget imponerad av någon "hjälp" alls till Afrika längre, det är så svåra problem det här så det ser faktiskt mörkt ut. **040.**

■■■ PARANOiD PARK behöver ny replokal! Hör av dig på **040 531 2950** om du vet nåt passande!

■■■ Skrämmande och chockerande att en del människor anser att det råder mötesförbud på Kökar år 2009. **0457.**

■■■ Svar till. H: nyfiken helsingforsare. (Nya Åland 16.11). På café Julius, Torggatan 10 i Mariehamn. **Mvh. Mycket god.**

■■■ Har ni problem med dålig hy? Börja som travkusk. Lera ska vara för hyn! **Britt-Marie.**

Föglötunnel, golfbanor hit och dit. Ur misströstans mylla växer fula blommor. **H: Kari Niskanen.**

■■■ Dem bästa pannkakan äter man på Café Julius, självklart. **Sven.**

■■■ Till "Jag i skogen": det är alltså som vi befarat, att denna förföljelse av bönder beror på ren och skär avundsjuka! De har valt sitt jobb, som alla andra. **0457.**

■■■ Jag känner ingen på Åland som varit "tvingad" att välja ett visst jobb. Tror du att bönder köper traktorer och bilar till sin hobby? De ingår faktiskt i produktionen, precis som maskiner i en fabrik. Om jag var du skulle jag skämmas över att visa min avund i tidningen. **0457.**

NYANS ROS

...till föreningen RESEDA för deras friskvårdsdag för psykiskt sjuka. **Leva och Vita** rosar.

...vill jag ge till överskötare **Lea Söderström** på Gullåsen! Det var underbart att komma till dig, eftersom du är lyssnande, förstående, stödjande och uppmuntrande mot en. Du gjorde min dag lättare. Säger **medmänniskan.**

...till **Margareta** på Gästgivars i Haraldsby som tack för den trevliga kaffebjudningen i det pietetsfullt nyrenoverade hemmet. Hälsningar från de nöjda och belåtna **kaffetanterna.**

...till sjukhusets **gyn.polikl. + läkare** för smidig och vänlig service kl 10 på en måndag!

Tips till trafikavdelningen

■Ett senkommet PR-budget tips till trafikavdelningens ansvariga och/eller trafikministern.

Gammal asfalt och ett nytt fartyg har kraftigt reducerat trafikavdelningens PR-konto bland allmänheten så bottnen börjar skönjas och kontot borde få påfyllning.

Ett billigt sätt att göra det är att öppna vägen kring Svi-byviken så trafikproblemen vid brobygget skulle slippas så att de som åker där skulle komma i tid och mindre stressade till jobbet och kanske få

en bättre start på dagen. Det enda som behövs är att flytta några betonggrisar och skyltar.

Omvägen finns färdigt byggd med belysning och allt. Omvägens ökade avgasutsläpp vägs säkert upp av motsvarande vid köbildningen.

Det skulle framförallt öka säkerheten för de som jobbar med brobygget och arbetet skulle troligtvis kunna bedrivas effektivare så byggtiden kan förkortas vilket borde kunna bli en vinn/vinn situation för alla. Sedan kan ni luta er tillbaka

en stund med allmänhetens stigande jubel i bakrunden.

Om det inte lyckas med att leda om trafiken så vore det på sin plats med litet finjustering av intervallen på trafikljusen av byggarna. Först var det aningen för korta intervaller och sedan justerades det till alldeles för långa intervaller som proppar igen rondellerna vid rusningstrafik så en lätt justering vore på sin plats. Använd gärna skalpell istället för yxa. Trafikljusets placering från Mariehamnshållet är inte det

bästa när det står bredvid de blinkande gula ljusen så ljuset kan vara svårt att upptäcka även för en med hembygdsrätt och med beröm avlagt synprov.

Om sedan ni bilister som har höjdskräck eller bilar utan fjädring skulle lära er köra utan att bromsa när ni skall upp på den 3 cm tjocka stålplattan så skulle trafiken flyta ganska bra. Med hopp om förbättring hälsar

Bi-list från Sargassolandet

på Medis är det mycket angeläget att LMC får vara kvar.

Ann Westerlund, Sven-Erik Finne, Mats Backman, Kristina Jansson, Lina Eriksson, Susanne Karlsson, Gabriella Nordlund

Håll LMC kvar

■Med hänvisning till insändaren häromdagen som handlade om Läromedelscentralens (LMC) framtid vill vi svensklärare på Medis också slå ett slag för att LMC be-

hålls i sin nuvarande form. Det är inte bara inom specialpedagogiken som behovet av LMC:s service är stort. Även i svenskundervisningen på Medis behöver

lärarna ofta anlita LMC och använda det material som finns där. Medis har ett nittiotial elever som läser svenska på dagtid och även många som studerar svenska på olika nivåer på kvällstid. Alla lärarna lånar ofta undervisningsmaterial på LMC. För oss svensklärare

HÄLGE

ZITS

”Flykting- och integrationsfrågorna verkar ha polariserats till att enbart handla om för eller mot, i stället för att cirkulera runt solida fakta och konstruktiva lösningar.
JOHANNE HILDEBRANDT I AFTONBLADET.

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Tanjerat Tanja Lönnqvist

Leve den gråa vardagen!

Mina vänner N och P gifte sig härom året. Vigseln ägde rum på stadshuset i Uppsala med två surmulna vittnen som enda publik. Budskapet om att de gift sig fick vi i ett sms dagen efter. När de senare berättade om vigseln för oss nyfikna vänner lät det ungefär så här: ”det var precis som resten av vårt förhållande, det handlar om den gråa vardagen”. Och det där är något av det mest romantiska jag har hört. Jag tänker ofta på den meningen. Särskilt när jag känner en massa krav på att behöva göra en massa intressanta och kultursvåra saker hela tiden, som att gå på **Charlie Chaplin**-kortfilm med livepiano till exempel. Eller gå på performancekonst där någon kvinna i tight glansig dräkt hoppar omkring i en hög med apelsiner. Ja, vid sådana tillfällen kan jag känna att ”herregud vad det egentligen hade varit skönt att sitta hemma och se på Idol eller körslaget”.

Så när jag för en tid sedan surfade runt efter en billig påsklovsresa och sprang på Fritidsresors stora höstkampanj blev jag minst sagt provocerad. För er som inte har hört eller sett den så lyder Fritidsresors slogan ”Livet är inte dagarna som passerar, det är dagarna du minns.” Pahl! Fel, fel, fel, som **Magnus Härenstam** i Fem myror är fler än fyra elefanter skulle ha sagt. Livet är en grå och stickig men ibland mjukt luddig tröja. Och om man bara accepterar det, och kanske till och med kan se skönheten i det faktumet så blir nog livet så mycket lättare och roligare att leva. Men i stället jagar vi desperat efter ”upplevelser” och ”minnen” så att vårt liv ska ha varit värt att leva.

Visst är även de speciella och minnesvärda dagarna viktiga. Födelsedagarna, första gången man hoppar från trean, eller den där resan till New York, men rent procentuellt är ju de där dagarna ändå inte så många. Och det får man väl vara glad för, jag har då åtminstone inte energi att ständigt befinna mig i ett lyckotillstånd eller skena omkring och uppleva saker. Jag blir provocerad av att Fritidsresor verkar mena att de där andra dagarna, vardagarna, bara finns där i onödan, i väntan på något bättre. Men det är ju de dagarna som är livet. Jag har svårt att komma ihåg vad jag gjorde förra veckan, men nog f-n levde jag. Jag vet att jag gick till jobbet, ringde till diverse myndigheter, tog fula bilder i brist på fotografier på jobbet, gick hem, struntade i att diska, såg på Hells Kitchen och så sov jag.

Jag umgicks med mina rotfasta och trofasta vänner och familjemedlemmar. Vi satt nog mest där i soffan, de skrattade kanske snällt åt mina ordvitsar, både de dåliga (som den efter thaimåltiden: ”vilket pad thai partaj”) och de bra (”om du ska ta med en kompis när du kollar på tapeter tycker jag att du ska ta Peter”). Jag minns inte alltid så noga de dagar som passerade, men jag vet definitivt att jag levde.

Duger till allt. Papperstidningens död är nära förestående. Det har många förutspått länge. Synd på så rara ärtor i så fall, för det finns inget annat medium som fungerar lika bra som affärsmodell.
Foto: JONAS EDSVIK

Journalistikens framtid ser inte alls ljus ut

Papperstidningen är död inom 5 år i USA, och inom 10-12 år i resten av världen.

Det sa amerikanske professorn **Jeffrey Cole** på ett seminarium om nya medier och användarerfarenheter i Vasa förra veckan. Sina slutsatser drar han som forskare inom branschen, genom erfarenheterna från USA, där lågkonjunkturen stjälpit många riktigt stora tidningar, och genom den utveckling av informationsflödet på nätet som man ser i dag.

Han kanske har rätt, men det är inte i sig så oroande. Papperstidningen är ändå bara en kanal, och det är innehållet i en tidning som är det viktiga. Om man kan distribuera innehållet på andra sätt, med samma affärsmöjligheter så är det egalt hur man publicerar sig, utom för de nostalgiker (inklusive jag) som alltid kommer att längta efter papprets prassel.

Problemet är att affärsmöjligheten inte finns där. Än så länge finns inte ett enda exempel på papperstidningar som med bibehållet innehåll lyckats migrera till nätet och ta betalt för sina produkter. Inte ens nyhetssajter som är extremt framgångsrika klarar av att finansiera innehållsproduktionen så som den stenålders pappers-tidningen har gjort, eftersom absolut ingen användare på nätet är beredd att betala för

innehåll, samtidigt som man helt självklart gjort det för en papperstidning.

Det är alltså inte papperstidningens död som är det oroande, utan journalistikens. Många lyfter fram andra, nya möjligheter till journalistisk nyhetsrapportering, som debattsajten Newsmill eller amerikanska The Onion. Men inte heller där får man in pengar som täcker kostnaden för att få jobbet gjort. Papperstidningen är helt enkelt, som affärsmodell, den ultimata kombinationen av kommersiella möjligheter och betalt innehåll. Vart ska vi oss alltså i världen vända, vi som jobbar med nyheter och ska hitta de nya kanalerna. Jag har absolut inga svar, bara den absolut övertygelsen att vi måste hitta dem, för att journalistiken har en uppgift att fylla som alla sociala medier, bloggar, twitter och facebookar inte fyller eller bryr sig om.

Demokrati- och samhällsaspekten av en informerad allmänhet och massmedier som har ett kvalitetskrav att fylla kan inte nog överskattas. Man kan komma långt med nätets möjlighet till snabb information från många källor, alldeles särskilt i akuta kris-situationer, men nätet fungerar samtidigt när det gäller nyhetsrapportering som när fem blinda män beskriver en elefant. Det blir

mycket snablar och fötter, men inga helheter, inga perspektiv.

Det går heller inte att få en innehålls-garanti eller en varudeklaration på innehåll på nätet. Som läsare måste man lägga en orimlig tid på att bilda sig en uppfattning om vilken nyhetskälla man ska lita på, och man har inga garantier för att den källan finns kvar i morgon.

Innovationer inom mediabranschen i dag handlar om spännande saker; interaktiva storbildsskärmar på stan, nyheter på nya sätt i mobilen, nyhetskonsumenter som producenter. Det finns massor med roliga saker att göra. Frågan, den eviga frågan, är vem som ska betala. Gratis är gott, men det är inte nyttigt. Åtminstone inte för journalisterna.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2008: 7.349 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Politisk redaktör: Annika Kullman
tn (018) 528 455
annika.kullman@nyan.ax
Familjeredaktör:
Patrik Dahlblom/Nina Smeds
tn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Maria Nykvist
tn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 97 €
kvartal 49 €

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonsstorlek 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. **5,05 €**+Isa
Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket. © lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

